یادەوەری

بەرد و بەرد
لە هەورێوە بۆ قەندیل

کەریم کاکە

چێشتانێکی درەنگە لە سەر چیایەك پاڵکەوتووین، وەك هەمیشە بەردێکم لە پاڵە، یان من لە پاڵ بەردێکم، ئەو خووگرتنەم بە بەردەوە رەنگە لە باپیرمەوە بۆم مابێتەوە، باپیرم شەڕی عوسمانیەکانی کردبوو، شەڕی ئینگلیزی کردبوو، نازانم شەڕی کێی دیش، من تەنها ساتە زۆر پیرییەکانی باپیری خۆمم لەبیرە، زۆر پیر بوو زۆر، بە مەزەندەی خۆم نزیکی سەد ساڵەی کردبۆوە، ئەو پیاوە پیرە بە ئێمەی منداڵی دەگوت:

((ناڵێم چەك هەڵبگرن، بەلاَم ئەگەر هەڵتانگرت، هەمیشە هاوڕێی بەرد بن، لە دەشت و دەرا لە هەر جێگەیەك ویستتان پشوو بدەن، لە دووی بەردێك بگەڕێن و لە پاڵیدا پشوو بدەن، تۆ کە چەکداری ئەوە بزانە کە دوژمنت هەیە، کەسێك نیە لەو دنیایە چەك لە شان بێت و دوژمنی نەبێت، هەر هیچ دوژمنت نەبێت کەسێك هەیە تەماحگیری تفەنگەکەت دەبێت، ئیدی ئەوە دوژمنێك پەیدا بوو..

من دەمگوت:

باپیرە بەردەکە لۆ چیە؟

باپیرە لە بن چاویلکەوە تیچاوێکی دەدامێ:

ئەوجا با بە کوڕی خۆم بڵێم، بەردەکە کەڵکی چی هەیە، لە کاتێك ئەو دوژمنەی باسمان کرد، لەولاوە لە دوورەوە ویستی تەقەت لێبکات، تۆ یەکسەر خۆت دەخەیتە پاڵ بەردەکە و بێ منەت بە بەر گوللەی دەدەیت، ئەدی ئەگەر بەرد نەبوو، خۆت لە پەنای چی دەشاریتەوە؟))

ئیدی من بمەوێ لە هەر جێگەیەك دانیشم سەر چیا بێت، ناو دۆڵ بێت، دەشتایی بێت، بێ ئەوەی ئامۆژگارییەکەی باپیرشم بیرکەوێتەوە خۆم لە پاڵ بەردێك دەبینمەوە، ئەوە پتر لە بۆماوەیی دەچێت..

گوێم لێیە دەڵێن:

پشتمان دۆڵی گولاَنە، پێشمان دۆڵە رەقە..

منیش لە دڵی خۆم دەڵێم:

قوڕمان بەسەر! گولاَنەکە ئەوها بوو دەبێت رەقەکە چۆن بێت!

پێدەچێت ئەورۆ لە دوێنێش گەرمتر بێت، رەنگە شەوەکەشی لە دوێنێ شەو ساردتر بێت، هەندێك چیا هەیە هەزار و یەك نهێنی هەیە، ئەوەی من زۆر بیری لێدەکەمەوە شەو و رۆژی چیایە لە هاویندا، رۆژەکەی گەرم گەرم، هێندە گەرم وای لە (نادیە) کرد بە تووڕەییەوە بڵێ:

ئێرە کەی کوێستانە؟ ئەگەر کوێستان ئەوهابێت بەغداش کوێستانە...

شەوەکەشی سارد سارد، هێندە سارد وای لە من کرد دویێ شەو کورتانێکم کردە دۆشەك و جلی بن کورتانیشم بە خۆم دادا، ئەوەتا ئێستاش بۆنی عەرەقەی پشتی هێسترم لێدێ.. بۆنێك رەنگە شەو و رۆژێك لە ناو زێ بمێنمەوە لێم نەبێتەوە، هەست دەکەم بۆنی پشتی هێستر تێکەڵی خوێن و گیانم بووە و لەگەڵ تەمەنە، دڵنیام ئەگەر بۆنی ژن نەبا، ئێستاش لێم نەدەبۆوە... ئەو منداڵەی مەتارەکەشمی چۆڕ بڕکرد، هەستی کردبوو بۆنی عارەقەی هێسترم لێدێ، ناوە ناوە لووتی خۆی دەگرت، هەندێ جار دەیویست لە باوەشم دابەزێ، بەڵام هەورازی رك پەشیمانی دەکردەوە..

شەو درەنگانێ گەیشتینە ناوقەدی چیا، لەوێ گۆڕاییەك هەبوو، دیار بوو جێی رەشماڵی خێڵاێن بوو، سەردەستە کە کانەبی گەورەی ناو بوو گۆتی:

هەتا بەرەبەیان لێرە دەمێنینەوە..

بە راستی مژدەیەکی خۆشە، بیانگۆتبا لە بەغدا کودەتا کراوە، هەر هێندە دڵخۆش دەبووم، ئاخر کێ ئاگای لە دەردی منە! ئەو شەو نەنووم دەبێتە سێ شەو، ئەنگۆ بڵێن، پیاو سێ شەو خەو نەچێتە چاوی، چاوی چی لێدێت! سەری بە کام لادا دەسووڕێ! لە رۆیشتنێ پێی کو کویی دەهاوێ!... بایەکی ساردی دەهات، لە پەنای غەرە بەردێك پاڵکەوتم، دوعام کرد خەوم لێبکەوێت، هەستم کرد، خەو ئامادەی هاتنە، وەك دوو شەوەکەی دی نیە، لە بەرم هەڵێ.. چەند جارێك خەریك بوو دەبۆرژام، لەرز نەیدەهێشت، سارد بوو، سارد، ئەو هاوینە لە من ببووە پایز.. هەستام بە ناو غەرە بەردان بگەڕێ، بگەڕێ دیتمەوە، کورتان و جلم دیتەوە، بیهێنەو ناوی مەبەی حەسەنی قزلچیم بیرکەوتەوە...ئێستا جێگەم گەرمە کەس لەو چیایە جێگەیەکی ئەوها گەرمی نیە، لە دڵی خۆم گۆتم لۆ ئێشکگریش هەڵناستم، بانگیشم بکەن هەڵناستم.. زۆری نەبرد بۆنێك هاتە ناو سەرم، قەت بۆنی ئەوها ناخۆشم نەکردووە، بە جەمەدانییەکەم دەم و لووتی خۆم لە جل و کورتان شاردەوە، بەڵام ئەو بۆنە هی ئەوە نەبوو لە جەمەدانی بگەڕێتەوە، زۆرم هەوڵدا لەگەڵ ئەو بۆنە رابێم، لۆ خۆم دەمگۆت: ئەوە بۆنی سێوە، با وای دابنێین سێو ئەو بۆنەی دەدا، بای وای دابنێین ئەوە بۆنی دەرپێی ژنانە، بای وای دابنێین... چەندی بە خەیاڵ کردم بۆنی کۆن و تازەی هێستر بکەمە بۆنێکی وا دژ نەکەوێتەوە لەگەڵ چاو گەرمکردنێ کەلکی نەبوو.... باشبوو، لە ناو کورتان خەونم دیت دەنا بەبێ ئەوەی مەبەستم درۆبێت دەبوو درۆ بکەم و بڵێم هێندە لە ناو کورتان مامەوە کەچی چاوم نەچووە خەوێ، هەر بە راستیش بڕوا ناکەم خەوم لێکەوتبێت، بەڵام چ دەکەی لەگەڵ ئەو خەونەی لە ناو کورتانەوە بە کۆپتەرەوە دیتم، خەونێکی درێژ زۆر درێژ، درێژتر لەو رێیانەی پێیدا هاتووم، لە دەشتاییەك بە تەنێ مابوومەوە، کۆپتەرێکم لێ پەیدا بوو، کەوتە دووم، نەوی بوو زۆر نەوی، سەرم نەوی نەکردبا بە تایەی دەکەوت، کۆپتەر هەمووی دنیای پێکردم، سەیر بوو نە کۆپتەر تەقەی لێم دەکرد نە منیش غیرەتی ئەوەم دەکرد تەقەیەکی لێبکەم، هەتا بە ئاگا هاتمەوە هەر غارم دەدا...

رەنگە ئەوە جاری یەکەمم بێت لە سەر چیاوە بە هەموو لایەکدا بڕوانم کەچی لە هیچ جێگەیەك هیچ جوانیەك نەبینمەوە، گەیشتمە ئەوەی ئیدی کۆتایی جوانییە و ژیان هێندەی بە بەرەوە نەماوە، خەونەکەی ناو کورتانیش بە جارێك زراوی بردبووم، زۆرم لە بارەی خەونەوە خوێندۆتەوە هیچ لەوانە هیچیان پێ نەبەخشیم، پێناسەیەکی خەونیان نەدامێ، لە بارەی خەونەوە ناچار لە ئەزموونەوە قسە دەکەم، زۆر جار وا بووە ئەو شەو خەونێکم دیتووە، دوای چەند رۆژێك خەونەکە وەك خۆی یان بە هەندێك دەسکارییەوە هاتۆتە دی، کاتێك خەونە وە راستگەڕاوەکانم دەهاتنەوە بیر، خەونی ناو کورتان لە پەلوپۆی دەخستم ... دڵنیام ئەو شەویش وەك هەرسێ شەوی دی فت، دوو شەو ژانی دەستم نەیهێشت خەو بچێتە چاوم، دوێ شەو کورتان بۆ بەدبەختی بایی خەونێك خەوی دامێ، خەونێك دەترسم دوا خەون بێت، ئەو شەویش چاوم ناچێتە خەو، بەڵام جارێ بە تەواوی هۆیەکەی روون نیە... لە هەموو لایەکەوە هەر دووکەڵە، بە بەرچاوەوە دنیا دەسووتێ.. تۆپ بە هەموو جۆرەکانییەوە، لە هەموو

لایەکەوە لووره لووریەتی، فڕۆکە و کۆپتەر وەك چاویەشە دەگەڕێن، پێدەچێت ئەوڕۆ کارەساتی گەورە بەڕێوە بێت، من زۆر جار ترساوم، بەڵام ترسی ئەوڕۆ جیایە لە ترسان، رەنگە ئەوانی دیش بترسێن.. لە سەر ئەو بەردەی دانیشتووم بەو ئاراستەیەدا دەڕوانم کە لێیەوە هاتین، بە ئاراستەی چیای هەورێ، وەك دەبینم ئاسمانی هەورێ لە ئاسمانی هەموو چیایەکانی دنیا دووکەڵاویترە، هەورێ هەر ئەوڕۆ نا، لەوەتەی ئاشنایەتیم لەگەڵی پەیدا کردووە، هەر لە ناو دووکەڵدا دیتوومە، بڕوا ناکەم چیای (ئاگری)ش هێندەی هەورێ ئاگری گرتبێت... شەوێ دی نا ئەوی دی، ئەو دەستەیەی ئێستا وا خەریکە بەرەو دۆڵە رەقە شۆڕدەبینەوە، لە هەورێ بووین، لەوێ بە دیوی بالیساندا لە تەلانێك کانییەکی جوان بارەگایەکی بە دەوری خۆی هەڵدا بوو، کانییەکە لە هەموو جێگەیەك بە (کانی تەلان) ناوی رۆیشتبوو.. ئێمە لە کانی تەلانی هەورێوە دێین و مەنزلمان پشتئاشانی قەندیلە.. دەرەنگانی عەسر بووە فسکە فسك، دیتم هەر پێشمەرگە بوو بەرەو کەپرە گەورەکە کە کەوتبووە لای سەرەوەی بارەگا هەڵدەکشان، چاوم گێڕا هەمووی سێ چوار کەس ماینەوە، جگە لە من ئەوانی دی مندالکار بوون تەمەنیان نەدەگەیشتە هەژدە، یەکیان خۆزگە ناویم لە یاد دەما، لێم نزیك بۆوە:

+هاورێ، تۆش هەو نیت؟!

_ نەخێر هەو نیم

+ لەبەر چی؟ ناتکەنێ؟

_ دەمکەنێ، بەس بە خۆم حەز ناکەم..

+ پێچەوانەی من، من حەز دەکەم بەڵام نامەکەنێ، باشە تۆ بۆ حەز ناکەیەتب بیتە ئەندام؟ بەڵام بڕواناکەم هەو نەبیت، وا بزانم لەبەر ژانی دەستت تاقەتی کۆبوونەوەت نەبوو..

_ نا پەیوەندی بە دەستمەوە نیە، باوەڕ بکە من هەو نیم

وا بزانم، باوەڕی نەکرد کە من ئەندام نیم، هەر تەماشای دەستمی دەکرد:

+ باشە دووپشك ئەوها دەیەشێنێ؟

= لە بەدبەختی منە، دەنا هەیە دووپشك پێوەی دەدا، تەقەی سەری دێ.

شەوی پێشتر هەر لەو جێگەیەی لەگەڵ ئەو کوڕە گەنجە گفتوگۆمان لە بارەی حزب و دووپشکەوە کرد، واتە هەر لە بن ئەو دار هەنجیرەی کە جێگەی شەش حەوت کەسی لێ دەبۆوە بۆ خەوتن، لە پاڵ ئەو بەردەی وەها رۆچووبووە زەوی هەرچی تۆپی بەغدا هەیە پێی کەوتبا، نەدەبزوا، لە سەر پشت راکشابووم، بۆرژابووم و نەبۆرژابووم، هەستم کرد شتێك لە سەر نێوچەوانم پیاسە دەکات، وای بۆ چووم فەرخە بۆق بێت، هەر هێندەم لە دەست هات، بە هەموو هێزی خۆم بە نیازی فڕێدانی، دەستم گەیاندێ، فڕێمدا، گوێم لە تەپەشی بوو لەولاوە بە عەرد کەوت، بەڵام ئەو هێشتا وا بزانم هەر لە ئاسمانێ بوو، ئاگری جگەرەیان بە پەنجەمەوە نا، ئاگری چی! خۆزگە ئاگر دەبوو.. ئەوانەی لەوێ نووستبوون هەستان:

چیە! چیە؟

ئیدی لایتیان لێدا کوشتیان، دووپشك چ دووپشك، چەند گەورە بوو چاوی من گەورەتری دەبینی.. ژان لە پەنجە رانەوەستا، رۆیشت بەرەو ناو لەپ و پشتە دەست، بەوێش نەوەستا هەڵکشا بەرەو باسك و قۆڵ، ئیدی دەستی راستم لە سەری پەنجەوە تا دەگاتە دەماری ملم ئاگری گرت، دەیتریواند، هەمووی دەرزی رێز بوو.. ئۆقرەم لێ هەڵگیرا... هەڵکشام بۆ کەپرە گچکەکەی سەرێ، شەو رووناکە، شەوانی هەورێ نازانم دوو وەرزەکەی دی بەڵام هاوین و پایزان هەمیشە رووناکە، شەوی هەورێ بێ مانگ رووناکە، هەورێ هەمیشە لە چەند لایەکەوە دەسووتێ... خۆم گەیاندە ئەحمەد عەرەب، ئەو کوڕەی لە خولێکی پازدە رۆژی

ببووە دکتۆرێك چەپ و ڕاست دەرزی ڕادەوەشاند، پەسیوت گرتبا، دەرزی قوتاری نەدەکردی، دەیانگوت نەشتەرگەریی کچەکە لای وی ئاو خواردنەوەیە، کەمێك تووڕەی بکەیت، نەشتەرگەریی گەورەش ئەنجام دەدات.. دکتۆر ئەحمەد هەر بە چاوی خەوالووەوە دوو دەرزی خەواندمیێ، گۆتی:

ئێستا بەسە، سبەی زووش دەرزییەك، ئەگەر ئەوانیش لێرە بان هەر ئەو دەرزییەیان لێدەدای..

ئەوان ئەو دوو دکتۆرەی لەمێژ نەبوو لە روسیاوە گەڕابوونەوە، لە دوێنێوە بە هاواری سیامەندەوە بۆ دیوی نازەنین چووبوون، سیامەند زۆر برادەرم بوو، دەمێك بوو دەمناسی، لە گارەش سەروەختانێك بەیەکەوە بووین، پێکەنینێکی هەبوو خودایی، منداڵی، لەو پێکەنیانە بوو کە نەخۆشی چاکدەکردەوە، لە بیرمە هەرچی دوعای جوان بوو بۆ سیامەندم دەخوێند کە چی لێ نەیەت.. ئەو شەوە لە ژانی دەستم هەر هاوارم کرد، شەوی دواتریش هەر وەك شەوی پێشوو، ئێستاش وا دەگەینە دۆڵە رەقە هێشتا کەمێك ژانی ماوە..

دوای کۆبوونەوە، یەکێك پێمی گوت کە خۆم کۆبکەمەوە بەر لە بەیانیدان دەڕۆین، بۆکوێ؟ وەڵام نەبوو.. ئیدی تفەنگم خاوێنکردەوە، کۆڵەپشتیش ئامادەیە... هەر ئەو دەمەو خۆرئاوابوونە، هەواڵێك گەیشت، لە بیرمە تاسانێك تاسام کەم جار وا تاساوم، سیامەند....

هێشتا لە هیچ چیایەك بەیانی نەدابوو، شۆڕبووینەوە، بە دەست و دڵی پڕ ژانەوە، شۆڕبوومەوە، دەستم ژەهری دووپشك و دڵیشم ژەهری هەواڵی مەرگی سیامەند.. لەرێ زۆر دەترسام، لە ڕۆیشتن دەترسام، بە ترسەوە پێم لە عەرد دادەنا، نەرم دامدەنا، نەمدەهێشت ئەو زەویە ئازاری پێبگات کە رەنگە بە رێکەوت مارێك لەو بەری رێگەوە بیەوێ بپەڕێتەوە بەرەکەی دی، پێ لە مار نان واتە مردنێکی پڕ لە هاوار، هاوارێك دۆڵاو دۆڵ شاخەو شاخ لە با تیژتر دەڕوا، بە بیرم نایە هێندە لە رۆیشتنێ ترسابم، رێك پێم لە شوێن پێی ئەو پێشمەرگەیە دادەنا کە لە پێش منەوە دەڕۆیشت.. کاتێ گەیشتینە دەوروبەری بالیسان تازە هەتاو کەوتبوو، گوتیان:

ئاگاداربن، دەست لە هیچ شتیك نەدەن، رەنگە هێشتا کاریگەریی مابێت...

پێش دوو سێ رۆژ بۆ جاری نازانم چەندەمین دووکەڵی زەرد و سپی دووکەڵی رەنگاو رەنگ بەرز بۆوە، لە کانی تەلانەوە لێم دیار بوو، گۆتیان کیمایییە، دۆڵ نیە لە دنیایێ هێندەی دۆڵی بالیسان باوەشی بۆ کیمیا گرتبێتەوە، عەلی کوتك کە لە بارەی کوتکی ناوەکەیەوە یازدە چیرۆکی جیا جیا لە سەر زاران بوو دەیگۆت:

ئیدی کەس نەڵێت دۆڵی بالیسان، ئەم دۆڵە لەساڵی پارەوە ناوی گۆڕاوە بۆ دۆڵی کیمیا.

هەر ئەو عەلی یازدە کوتکە دەیگۆت:

فڕۆکەکان هەر جارێك بە نیازی خنکاندنی دۆڵێك، چیایەك، گوندێك، کیمیایی لە خۆ باردەکەن و بەرێدەکەون شوفێرەکە لەوەی تەنیشتی دەپرسێ: ولەك ئەگولەك بەشی بالیسانمان لەبیر نەکرد؟

هەورازەیەك هاتە پێش، ناوەکەی دوو وشە بوو (دەرە)ی لەگەڵ بوو وشەکەی دی یان (دار)ە یان (شیر)ە جا لەو دەرە دارە یان دەرە شیرە بە سەردەکەوتین گوێم لێبوو باسی (پشتئاشان) یان دەکرد، پێشمەرگەیەك هەر لەو هەورازە زانیم ناوی مام ساڵحە، لە سەرپشتی هێسترێك بوو، کەمێك نەخۆشیی پێوە دیار بوو، بەڵام لە قسەی خۆش نەدەکەوت، لەوەوە بیستم و پێکەوتم کە مەنزلی ئێمە پشتئاشانە، هەر لەو هەورازەیە لە جاران روونتر بۆم روونبۆوە کە هەندێك شت هەیە لە ((پیازەکە)) بێ نرختره کەچی دەکرێتە نهێنی و بەس حزب دەیزانیێ!! هەر لەو هەورازەیە جارێکی دیش وەك جاری گۆڕین بیرمکردەوە بۆ ئەوەی هەندێ مافی زۆر سادەت نەسووتێ، ئەگەر بە نابەدڵیش بێت پێویستە بییە ئەندام، بەڵام هەر زوو وەك جارەکەی دی لەو

بیرۆکەیە پەشیمان بوومەوە...

ئەو هەورازەو زۆر هەورازەی دیشمان بڕی لە شۆڕبوونەوەیەکدا لە پشوویکی چەند جگەرەیی نانێکمان خوارد، رەنگە نانی نیوەڕۆ بووبێت، چیمان خوارد؟ بەس چایەکەم لە بیرە، لە چیا هەموو شتێك لە بیر بچێتەوە تامی چایە هەر لە زارە.. بە دەم چا خواردنەوە و جگەرە کێشانەوە بە ناوی گفتوگۆوە بووە شەڕەقسە، هەموو قسەکانیش لە دەوری ئەو ژەهرەدا تێکهەڵدەقژان کە ئیمام خومەینی لەمێژ نەبوو نۆشی گیانی کردبوو:

- شەڕ راوەستیٚ! شەڕ راوەستیٚ! ئەوە راوەستا، دە بیخۆن دەی!
- گرنگ ئەوەیە راوەستا، گرنگ نیە ئێمە چیمان بە سەر دێت
- ئەوە ئەتو شێت بوویت؟ کوو گرنگ نیە ئێمە چیمان بەسەر دێت، من خۆم پێ گرنگە تێگەیشتی؟!
- قسەی قۆڕ، نابێت بەرژەوەندیی خەڵك لە سەرەوەی بەرژەوەندیی خۆمان دابنێین..
- ئەمن لە مێژە گوتوومە شەڕی بەغدا و تاران راوەستیٚ، یەك پێشمەرگە لەو دیوی قەندیلیش نابینیەوە، ئەوەتانیٚ بە چاوی خۆشتان دەبینن.
- من وای دەبینم بە راوەستانی شەڕەکە خەڵك رادەپەڕن و حکومەت دەڕووخیٚ
- تڕحیۆ! ئەوەت لە کیٚ زانی؟
- بۆ دیارە تۆ ئاگات لە سیاسەتی.....

هەموو دایانە بێدەنگی، ئەوانەی بە ئاراستەکەی دی قسەیان کردبوو، وەك بڵێی هەستیان کرد زمان درێژییان کردووە.. بەلاّم لە کۆتایی قسەکان کورێك کە ناوی هەردی بوو بە خۆی نەوەستا، لە بەرگێکی گاڵتەئامێزی گوتی:

_کوو ئەو حزبە داکی مەی گایە، ناوێری بە دڵی خۆت قسەك بکەی رێك قسەکی پێچەوانەی تۆی هەیە..

ئیدی بە پێکەنینەوە بە رێکەوتن، بڕۆ بڕۆ، هەر بڕۆ.. لێرە و لەویٚ دەستە دەستە پێشمەرگەمان دەدی بە ئاراستەی ئێمەدا هەڵدەکشان..عەسرێکی درەنگە، لە سەر چیایەك دانیشتبووین، پشت لە رۆژ پشتم بە بەردێك داوە، چاوەڕوانی ئاوا بوونی رۆژمان دەکرد، هەر ئاوا بێت ئێمەش ئاواین.. دەیانگوت:

زۆر جوولە جوول مەکەن، ملە قوتیٚ مەکەن، با نەبینرێین..

هێشتا رۆژ چەند باڵێکی ماوە، وا دیارە ئەوجارەش وەك زۆر جاری دی زەردەپەڕ نەبینم یان چێژی لێوەرنەگرم، ئاسمان سەرانسەر دووکەڵە، چیا نیە، دۆڵ نیە ئاگری تێبەرنەبوویێت، رۆژ دەڵێی جووجکەی پشت بە تەنییە.. لە هەموو لایەکەوە تۆپبارانە، ئاسمان فڕۆکەی لیٚ نابڕیٚ.. شەڕە قسەیە، هەرایە، کەس قسەی خۆی ناناسێتەوە، وا بزانم ئەوەی لەو هەرایە دوورە و لە هیچ هەڵناداتیٚ منم، وەڵلاّ نادیەش ورتەی لێوە نایەت، ئەو کچە بەردەوام خەریکی قەیتانی پێلاّوەکەیەتی، شلی دەکاتەوە، توندی دەکاتەوە، دیسانەوە شلکردنەوە، ئەو جارە و دەیان جاری دیش توندکردنەوە، چەند جاریٚ دەمویست پێیبڵێم کە بۆچی پەنجەکانی دەستی لە قەیتانی پێلاّوەکانی نابنەوە! پەشیمان دەبوومەوە هەستم دەکرد ئەو پرسیارە خۆ تێهەڵقورتاندنە لە کاروباری تایبەتی.. بە بەر چاومەوە رۆژی دووکەلاّوی لە بەرزایی چیایەکەوە ئەو چیایە نازانم هەوریٚ بوو یان چیایەکی وەك وی، ئاودیوی ئەو دیو بوو، بیٚ ئەوەی بایی تاڵە تیشکیٚ جوانیی تێدا ببینمەوە، دووکەڵ هەموو جوانییە سرووشتییەکانی داپۆشیبوو.. بە ئاوابوونی رۆژ لە هەموو لایەکەوە رووناکی بەرز بۆوە، بە ئاوابوونی رۆژ ئەوجا تێگەیشتم سەراپای ولاتێك وا گڕ گڕ دەسووتیٚ، بە ئاوابوونی رۆژ دیتم ئەو بەشەی دنیا بە بەر چاوی دنیاوە ئاگری گرتووە، ئاگرێکی ئەوتۆ مەگەر پەڕجوویەك

هەورێکی خوایی بنێرێ و بیکوژێنێتەوە، دەنا تا دنیا دنیایە هەر دەسووتێ و سووتانێکی دۆزەخی...

شۆڕبووینەوە، نشێوێکی زۆر سەخت بوو، من ڕێك لە دووی هێستره ڕەش دەڕۆیشتم، جار جارە هێستر پێی دەڕۆیشت، دەمگوت ئەو جارە لە بنی دۆڵێ دەیبینینەوە، بەڵام جار لە دوای جار جوانتر خۆی دەگرتەوە، هێستر لە نشێوان لە پێشمەرگە باشتر خۆی دەگرێتەوە.. لە چەند شتێك ئیرەییم بە هێستره ڕەش دەبرد، یەك: خلیسکی پیسی دەبرد و جوان خۆی دەگرتەوە، ئەگەر من خلیسکی وام ببردایە کەس بە سەرم ڕانەدەگەیشت. دوو: پێلاوی ئەو نوێ بوو هی من کەون، تازە ناڵ کرابوو. سێ: دەمزانی ئەگەر بکەوینە بۆسەوە و لێکدی دابڕێین من بە ڕێ ناکەومەو بەڵام هێستره ڕەش بە ئاسانی ڕێی خۆی دەبینێتەوە ئەگەر دنیا ئەنگوستە چاویش بێت..... نازانم چەندی پێچوو، گەیشتینە دەو ڕێگەیەکی تەخت نازانم نە جادە بوو نە لە جادە دەچوو، گوێم لێبوو گوتیان:

ئێرە گولانە...

دیتم هەندێك ڕوویان لە خانوێکی بچووك کرد، منیش لێی نزیك بوومەوە، دوکان بوو، ویستم بچمە ژوورێ، باش بوو گیرفانم بیر کەوتەوە، لە جێگەی خۆم وەستام و پشتاو پشت گەڕامەوە، دەمدیت هەر بابایە پسکویت دەکڕێ، بەڵام من نەمکڕی، بە چی بکڕم! گیرفانێکی بەتاڵ.. لەو پێش دووکانە باشتر لەوە گەیشتم کە وەك چۆن لە ناو قەیسەریی هەولێر پێویستە گیرفانت شتێکی تێدا بێت لە پێشمەرگایەتیش نابێت گیرفانت بەتاڵ بێت، هێشتا چەند ڕۆژێکی مابوو بۆ وەرگرتنی ئەو (10) دینارەی کە مانگانە بە ناوی یارمەتی وەرمان دەگرت، تازەش ببووە (10) دەنا هەر (5) دینار بوو، ئەوەش هەر بەشی تووتن و دەفتەر جگەرەی دەکرد...

زۆر خێرا لە ڕێگە بەرینەکە پەڕینەوە ئەو بەر، ئیدی هەورازەیەك لەنشێوە سەختەکە وەریگرتین و بەو شەوە بە هەناسەبڕکێوە هەڵیکێشاین، دەو ڕێی هەورازەکە پێچەوانەی نشێوەکە هەمووی پووش و پەلاش بوو، بۆیە زۆر بە ترسەوە پێم لە سەر عەرد دادەنا، ترسی پێ لە مار نان ڕێی لە ماندووبوونم گرتبوو.. ماڵنووستنانە، شەو لە هەموو لایەکەوە نووری لێ بەرز دەبێتەوە، نووری ئەنفال.. باژۆ، باژۆ، تاگەیشتینە ئەو جێگەیەی کورتان مێوانداریی کردم...

لە چیاوە شۆڕدەبینەوە، دۆڵە ڕەقە بە ڕەقی بانگماندەکات، یان من وا هەستدەکەم بانگکردنەکە بە ڕەقییە، دڵم دەڵێ، دۆڵە ڕەقە دۆڵی نادیارییە و ڕەنگە لەو دۆڵە بزربین و نەبینرێینەوە.. تا ئەو سەری برسێتی برسیم، تا ئەو بەری تینوێتیش تینووم، لە یەك کاتدا برسێتی و تینوێتی!... نادیە لە پێشە من دەڕۆیشت، هەلوەستەیەکی کرد، کۆڵەپشتەکەی کردەوە، لەو کاتە گەیشتمە تەنیشتی، ویستم لێی ڕەت بم، دیتم پسکویتی بۆم ڕاگرت:

= سوپاس ناخۆم.

+ خۆت پێتە؟

= نا، بەڵام..

+ بگرە، من زۆرم پێیە

= ناخۆم، بەڵام ئەگەر مەتارەکەت ئاوی تێدایە..

کەمێك ئاوی کردە مەتارەکەمەوە، ئێستاش کە بیر لەو کاتە دەکەمەوە، هەستدەکەم تامی ئاو و پسکویتەکەی نادیەم لە زاردایە، ئای بە تام بوو خودایە!... ئێمە بە ڕێچکەیەکدا شۆڕدەبووینەوە بەس خۆمان بووین، کاروانی خەڵك، کاروانی ژن و منداڵان بە ڕێچکەیەکی هەندێك ڕێتر ڕێیاندەکرد، ئەو منداڵەی مەتارەکەمی چۆڕبڕ کرد ئەویش لەگەڵ کاروانەکە بوو، ئەو کاروانەی وا بزانم ڕێی ئەنفالیان گرتبوو، من هەر خەمی ناسکم بوو، منداڵەکە ناسکی ناو بوو، لە دڵی خۆم دەمگوت، ئەدی

لە هەورازەیەکی دی کێ لە باوەشی بکات؟ ئەدی ئەو جارە لە مەتارەی کێ ئاو بخواتەوە؟ خەفەتم لەوە دەخوارد ئەو کاتەی لە هەورازەکە لە باوەشم بوو، پسکویتێکم نەبوو تا بیدەمێ و دلّی خۆش بکەم، ئەو منداڵە نزیکەی سێ چارەگ هەتا دەمژمێرێك لە دەست و باوەشی من بوو، بەلاّم ئێستا کە لێم جیا بۆوە، هەستدەکەم دەمێکە دەیناسم، وا هەست دەکەم نزیکایەتیەکی زۆر نزیکم لەگەلّ ئەو ناسکە هەیە...

برۆ، برۆ نشێو دەیداینە نشێو، بەلای هەندێك کەسەوە نشێوە رێ ناخۆشترە لە هەورازە رێ، من یەکێکم لە وانە بە من بێت بە دە هەورازی ئاسمانیم هەڵگەڕێنن نەك بە نشێوێکی سەختدا نشێوم بکەنەوە، دووکەڵ، دووکەڵ لە هەموو لایەکەوە دووکەڵ، تۆپ، تۆپ لە هەموو دنیاوە تۆپ، فڕۆکە هەمیشە فڕۆکە، ترس، ترس لە عەرد و ئاسمانەوە ترس .. ئەو رێیە بۆ من زۆر ترسناك بوو، هەر شۆڕببەوە و ناگەیتە هیچ، بە من بێت هەر بەرەو بەرزایی بەرەو لووتکە سەربکەوم و قەتاوقەت دڵم نەیەتە رێ، من لە هەموو شوێنێکی نەوی دەترسێم با ئەو شوێنە بەهەشتیش بێت، بۆ یەکەم جار بالیسان منی لە جێکەی نەوی ترساند، ئەو فڕۆکانە منیان ترساند کە بەهاری چووی نا بەهارەکەی دی هەرچی گەلاّ و گوڵی بالیسان هەبوو هەرچی گیانلەبەری زەوی و ئاسمانی هەبوو، هەموویان خستە وەرزی وەرین و سیسبوونەوە، دووکەڵی زەرد و سەوز منیان زراوبردی کرد، بۆنی سێوی ناوەختە گیانی منی لە جێگەی نەویان تاراند..

((لە جێگەی بەرز کاریگەریی کەمە، دەنیشێ، هەڵگەڕێ هەر هەڵگەڕێ...))

ئەو گوتەیە هی لە بیرچوونەوە نیە، ناوی گۆڕاوی خۆم لە بیر بکەم، ئەوە لە بیر ناکەم، نهێنیی شەو لە بیربکەم، مەتارەی ئاو لە بیربکەم ئەوە لە بیر ناکەم، ئای لەو بەدبەختییە، ئێمە هەروا شۆڕدەبینەوە، ئەگەر ئێستا گوێی شەیتان کەڕ بێت یەکێك لەو فڕۆکانەی وا لە بەرزایی ئاسمانە چنگێ ژەهر بڕژێنێتە ئەو دۆڵەوە!! خۆ مەتارەکەشم تەڕایەتی تێدا نیە، پشتێنەکەمی پێ تەڕ بکەم و دەموچاومی پێ بشارمەوە، خراپ قەوماوە، لەو قووڵایی دنیایە و چۆڕە ئاوێکیش شك نەبەیت، ئەوجا کیمیاش دابکات! دڵی خۆم بە ئاگر دەداوە بیستبووم ئاگرکردنەوە کیمیا دەکوژێت، لەو دۆڵەش هیچ شتێك هێندەی دەست گەیشتن بە ئاگر ئاسان نیە..

کەمێك پشوو، پشووێکی وشکی بێ ئاو، بیست مەتارەی وشك لە دۆڵ وشکتر، ئێرە کوێیە؟ گوێم لێبوو یەکێ دەیگوت:

ئێرە دۆڵە رەقەیە..

ئەوی دی دەیگوت:

نا نا ئەو دیوە دۆڵە رەقەیە

وا بزانم کانەبیی سەردەستە بوو هەڵیدایێ:

رەنگە قسەی هەردووکتان راست بێت، وا بزانم دۆڵە رەقە دۆڵێکی زۆر گەورەیە، لە ناویدا چەندان دۆڵی گچکە هەن....

من هەر لە خۆوە و بێ ئەوەی پێشتر دیتبێتم یان شتێکی لێوە بزانم گومانم نەبوو کە دۆڵە رەقەیە، مام سابیر کە گەرمیانیەکی رەسەن بوو، بەژنی هەر بە قەد برنۆیەکی شۆرشی کۆن دەبوو، دیتم بە زمان لێوە سیسەکانی تەڕدەکردەوە:

+ کوڕینە دنیایەك دۆڵ و شیوی دنیام دیتووە بەلاّم دۆڵی وەك ئەم دۆڵە گەرم رەق و وشکەم نەدیوە..

مامێکی دی خۆی پێنەگیرا:

=تۆ کوێت دیوە؟ وا لە خۆتەوە.. لە حەمرینەوە هەتا ئێرەت دیوە

+ دیسان قسەت لە قسەم کرد، هەی..

=ببوورە نەمزانی تۆ بوویت!

بە راستی گەرم بوو، رەنگە گەرمترین دۆڵ بووبێت لە دنیا..

بە زگی برسی بە قورگی تینوو، بە چاوی خەو لێ تەریو، لە بن خۆری دۆزەخیی دۆڵە رەقە برۆ برۆ... من لە رۆیشتنێ ئیرەییم بە دوو کەس دەبردن یەکیان(چەتۆ درێژ)یان دەگۆتێ ئەوی دی (هەردی)، چەتۆ زۆر درێژ بوو کەس نەبوو لەو درێژتر، هەردیش هێندە لەو کورتتر نەبوو، ئەو دووە هەر شەقاوێکیان بە قەد سێ شەقاوی زەلامان بوو، لە رۆیشتنێ کەس پێی ئەوانەی نەدەدیت، بەردەوام لە پێشی پێشەوە دەرۆیشتین، خۆزگەم دەخواست منیش دوو پێی درێژی وەك چەتۆ درێژم دەبوو، وەکی چەتۆش نا وەکی هەردی.. لە دوورەوە لە دووریی نازانم چەندەوە دوو رشماڵی رەشکۆکە بە دیار کەوتن، ئۆخەیش! لە دڵی خۆم دەمگوت: هاتم جامە ئاو و جامە دۆ هاتم، نان و ماست و چایە هاتم، هاتم هاتم هاتین، پێش گەیشتن بە رەشماڵی خێڵان کەسکاییەکی گچکەمان دیت وەك بزنە گەل غارمان دا، چ پەرجووێکە خودایە! دۆڵە رەقە کانیی هەیە! هێندەمان ئاو خواردەوە زگاو بووین، لەوێ لە دەو کانییەکە ئەو قەتارەم بیر کەوتەوە کە ناسك سەر قەتاری بوو، من ئەوم بە سەر قەتار دانابوو، دەمگوت داخوا روویان لە چ دۆڵێکی بێ کانی کردووە، دەمگوت ئێستا ناسك بۆ ئاو دەگری... هێندەم مەتارەی بەتاڵ هەڵگرتبوو، حەزم دەکرد دوو مەتارەم هەبا....

= دەڵێی ئەو رەشماڵانە چۆڵن؟

+ کورە، وامەڵێ!

هەواری خاڵی بوو، دیار بوو لە مێژ نەبوو خێل بارگەی تێکنابوو، بارگە تێکنانێکی نا ئاسایی، نا وەخت، بە هەموو شتیش رانەگەیشتبوون، هەر ئەو دوو رەشماڵە نا کە بە پێوە بە جێمابوون، زۆر کەلوپەلی دیش هی ئەوە نەبوون بە جێبمێنن بە جێمابوون، قوونکە گونیەیەك ئارد و چنگێ خوێ و هەندێ رۆنمان دیتەوە، قاپ و قاچاخیشی لێبوو، ئێمە خەریکی ناوسێری بووبن، پیاوێ پەیدا بوو، دیار بوو یەکێ بوو لە رەشماڵنشینەکان و گەڕابۆوە هەندێك شت ببات، هێندە تێگەیشتین ئەو دەڤەرە دەڤەری جاشانە و مۆڵەتی چۆلکردن هەتا ئێوارێیە، دوای ئەوە هەر کەسێك لەو ناوە بگیرێ بێ سێ و دوو دوو سێ گوللەی بە سەریەوە دەنێن، هەر ئەو پیاوەش گۆتی:

ئەگەر ئەو شەو لێرە دەرنەچن ئەوا دەرچوون زەحمەتە..

لەولاوە لە نێوان سێ چوار کەسان بووە فسکە فسکە، دواتر بیستم کە هەبوو گۆتبووی:

نابێت ئەو پیاوە ئیزن بدەین نەوەك پیاو خراپ بێت و جاش و عەسکەرمان بەسەر وەرکات..

ئەوی دی گۆتبووی:

نە بابە، با بڕوات بە پیاو خراپان ناچێت..

لە بن رەشماڵ بەردێکی قیت دەتگوت بە دەست لەوێیان لە عەردی چەقاندبوو، لە تەنیشت بەردە قیتێ تاخمەکەم کردبووە باليف، نازانم لە کێ دەپاڕامەوە کە بۆ ماوەی چەند جگەرەکێشانێك بمخاتە باوەشی خەوەوە، لە پاڕانەوەدا بووم یەکێ هاواری کرد:

+ هاوڕێینە ئاگر هات

= ئاگر!

تەماشا دەکەین بە پاناییەکی زۆر ئاگر لە سەر چنگان وا بەرەو رەشماڵ دێت، هیچ شتێك وەك ئاو و ئاگر بە غار نین کە دایانە غار، ئاو لە لێژایی و ئاگریش کە دەستی با بگرێت، هەر هێندەمان بۆکراخۆمان کۆبکەینەوە بەولایەدا دژە با ببینەوە..

ئێستا دەمەو عەسرانێکی درەنگە لە جێگەیەکین نازانم کێندەرێی دۆڵە رەقەیە، بە ئاستەم گوێم لێیە دەڵێن:

هەر چوار دەوری ئەو دۆڵ و دەڤەرە جاشرێژ و جەیشرێژە..

لە دڵی خۆم گۆتم ئەو رۆژەی تێدەچین ئەورۆیە، دڵی خۆم بەوە دەدایەوە کە بە هەڵە لەو قسەیە گەیشتبم..

سەردەستە هاتە قسە:

هەتا تاریك دادێ لێرە دەمێنینەوە، ئەوجا دەپەڕینەوە، خەمتان نەبێت پەڕینەوەمان ئاسانە..

جێگاکە دار و باری زۆر بوو، لەو کاتەدا ئەگەر یادەوەریم سەرچیخی نەبردم نە تینووم بوو نە برسی، جگەرەم بە جگەرە پێدەکرد.. ئیدی لە بن دارێك کە لە نێوان دوو تیشە بەرد رواببوو بە نیازی خەوتن راکشام نازانم خەوم لێکەوتبوو یان بۆرژابووم، ئۆندەم لە خۆم هەڵدا، زرمەکە هی گەمان نەبوو، جێی بە گابەرد لەق دەکرد، لە سبەینێوە هەر تۆپباران بوو بەلاَم ئەوە تۆپی یەکەم بوو وا نزیك بکەوێتەوە.. ئیدی خەوم لێنەکەوتەوە، قەڵەمبرەکەم دەرهێناو کەوتمە کۆڵینی درەختەکە ئەو درەختەی خەوی پێنەدام یان دای و تۆپ بردی، درەخت کۆڵین پیشەی خۆم بوو، لە بن هەر درەختێك دانیشتبم و کاتی کۆلینم هەبووبێ شتێکم لێی نووسیوە، لە بیرمە شتێکی وام لە قەدی درەختە بەتەمەنەکە هەڵکەند بۆیە باشم لە بیرە چونکە دواتر جارێکی دیش خوێندمەوە: ((ماندووم درەخت ماندووم، کەمێك خەو، خەو))

خەریکە دووکەڵ ون دەبێت و ئاگر بە دیار دەکەوێت، تۆپەکان ماندوو نابن، رەنگە فڕۆکەکان چووبن پشوویەك بدەن، ئیدی کاتی رۆیشتنە، دیسانەوە نشێو، نشێو، هەر نشێو، چ ترسناکە رۆیشتن بە لێژایی، چ جیاوازییەکی لە گەڵ لێژبوونەوە بەرەو گۆڕ هەیە! چ ترسناکە شەو رۆیی ئەگەر رێگاکە رووتەن نەبێت و هەمووی پووش و پەلاش بێت، ئەو رێیەی لێی دەترسام ئەو رێیەیە وا من لەگەڵ بیست کەسدا بەو شەوە ئاگراوییە پێیدا بەرەو دۆزەخ دەچین، من وا هەست دەکەم هەرچەندی بستێك لە دوورایی ئاسمان دووردەکەویتەوە هێندە لە دۆزەخ نزیك دەبیتەوە، خۆزگە هەموو رێگاکان لە لووتکەیان دەکردەوە بێ ئەوەی سەر بە دۆڵێکدا بکەن.. دوعام دەخوێند کە لە مار بە دوورمان بگری، بە پێیەکانی خۆم دەگوت:

کوێر نەبن، بە سەر چ دەکەون گرنگ نیە بەس مار نا، پێ لە مار نان واتە کۆتایی ژیان، واتە سیامەند..

دەڵێن مار ئەگەر ئازاری نەدەی بێ ئازارترین گیانلەبەری دنیایە، ئەوە قسەی زۆر کەسان بوو، چەندان جار لە زاری بابیشمەوە بیستبووم، ئەوە قسەی پیاوێکی بەتەمەن بوو، ساڵێك لە سالاَنی بە چیاکەوتن لە بن چیای مەتین بە دڵ و داو باسی بێ گوناهیی ماری بۆ دەکردم، باسی ئەو هەموو غەدرەی دەکرد کە مرۆڤ لە ماری کردووە و دەیکات، ئەو پیاوە وەها وێنەی ماری نیشان دەدا خەریك بوو ببمە ماردۆست، ئەو پیاوە دەیگوت:

پێی لێ مەنێ، گێچەڵی پێ مەکە، برۆ لەگەڵی بخەوە لە سەر من... بەلاَم بزانە مار نە لە هەڵە خۆش دەبێت نە گاڵتە قەبووڵ دەکات، ئەوجا ئەو گاڵتەیە لە لایەن منداڵێکی شیرە خۆرەشەوە بێت..

خۆزگە مار جار و بار گاڵتەی دەکرد، خۆزگە مار لە هەڵە هیچ نەبێت لە هەڵەی شەوان خۆش دەبوو، ئاخر گوناهی من چیە ئەگەر لەو رێوبانە و لەو تاریکییە پێلاَوەکەم بە جێگەیەکی لەشی کەوت، ئای ماری بەدفەڕ تۆ بە ئەنقەست دێی بەبەردەممدا تێدەپەڕی بۆ ئەوەی هەڵەبکەم و پێ لە سەر پشتت یان کلکت بنێم و تۆش هەموو ئەو ژەهرەی کە داخوا چەند ساڵە بۆ منت هەڵگرتووە برژێنیتە لەشمەوە و بە دەردەکەی سیامەندم ببەیت..

نازانم تازە یان لەمێژە گەیشتووینەتە راستە رێ، ئەو گۆڕاییە بە قوولایی دنیا دەچێت، رەنگە قووڵترین جێگەی دنیایێ بێت، ئاخر کێ بە بیری دێت ئێمە لە لێژاییدا لێژ دەبینەوە لە سەر ئەو چیایەی لە کاروانی ناسك دابڕاین هەر لە شۆڕبوونەوەداین، مەتارەکەم یەك چۆڕ ئاوی تێدا مایە ئەو چۆڕەی بۆ سەرەمەرگم هەڵگرتووە، دەمێکە تینوومە و نایخۆمەوە..لە هەمولایەکەوە دەنگی تۆپە لە هەموو لایەکەوە ئاگرە، ئەوەی نیە ئاوە، رۆیشتن لە شەوی ئاگراوی جیاوازییەکی

ئەوتۆی نیە لەوەی کە شەوکوێر بیت، ئاگرەکان بینایت پەرت دەکەن و نازانیت پێ لە کوێ دابنێیت...

= ئەوە ئاوە، پشوو، بەڵام بەبێ دەنگی و ئاگاشتان لە ئاگری جگەرە بێت

+ ئاو!!

گۆماوێکی گچکە لە بیرم نیە کانی بوو، یان لە کانییەوە بۆی دەهات، پێنەدەچوو زۆر خاوێن بێت، بەڵام لە تینوێتی شەوی هاوینی کێ لە پاکی و پیسی ئاو دەپرسێت، لە بیرمە بە سەر گۆماودا نووشتامەوە، ڕێك وەك ئەو هێسترەی کە دەچێتە سەر ئاوێك لە بەر قووڵی ئاوەکە دەوی ناگاتێ ناچار دەستەکانی دەنووشتێنێتەوە، من ڕێك وەك ئەو هێسترانەم کرد، هێندەی هێسترێکم ئاو خواردەوە، نادیە پسکویتێکی دیکەشی دامێ، ئەگەر دوای ئەو هەموو ساڵەش ئەو کچە ببینمەوە پێیدەڵێم:

نادیە خان، یان هاوڕێ نادیە، زۆر سوپاس بۆ پسکویتەکە..

دیسان فسکە فسك، هیچی تێنەگەیشتم، دوای دەمژمێرێك کەمتر زیاتر، بە ڕێکەوتین، بۆ کوێ نازانم، هێندە نەبێت کە پێشتر دەمزانی جادەیەکمان لە پێشە دەبێت بیبڕین، ئەوەشم دەزانی پەڕینەوە لەو جادەیە پەڕینەوەیە لە مەترسی، بڕۆ بڕۆ، ئێستا لە بنەبانی دنیاوە خەریکە سەردەکەوینەوە، هەوراز هەوراز، دڵم بە هەورازە ڕێ خۆشە، ڕێ زۆر بەو ڕێیە دەچوو کە پێیدا هاتینە خوارێ هەمووی دڕك و داڵ و پووش و پەڵاش بوو، زۆر بەو ڕێیە دەچوو کە سیامەند پێیدا ڕۆیشتبوو، ئەو ڕێیەی لە نیوە شەوێکی وەك ئەو نیوەشەوی وا ئێمەی هەڵگرتووە و دەمانبا، سیامەند دەڕۆیشت مارێك خۆی هاویشتە بن پێی، سیامەندیش چ بزانێ داوێك لە گۆڕێیە چ بزانێ مارێك وا لەو بەری ڕێ دەپڕێتەوە ئەو بەر.. ئیدی سیامەند هاواری لێهەستا، هاوارێك کە هیچ گوللەیەك نەیدەتوانی هاواری وا لە سیامەند بەرزبکاتەوە، دەگێڕنەوە ئەو سیامەندە کە هەموو تەمەنی پێکەنین بوو سێ شەو و ڕۆژی ڕێك بەس هاواری کردبوو، دۆڵی هیران و نازەنینی پڕکردبوو لە هاوار، ڕەنگە ئێستاش ئەگەر لە ڕۆخ ئەو چەمەی کە بەو دیوەی (بەرەکە) دا خوڕە کات، کەمێك دانیشی و گوێ هەڵبخەی هاواری هاوینیانەی سیامەند ببیستی.. من بە درێژایی ڕێ لە خەیاڵی مار و سیامەند، لە خەیاڵی خۆم و مار بووم.. هەوراز ماندووی کردین برسی کردین تینووی کردین، خەریکە شەو خۆی دەپێچێتەوە، خەریکە جاش و پێشمەرگە لێکدی جیا دەکرێنەوە، من هەر بە تەمای گەیشتن بە جادە و پەڕینەوەم... دەنگی تۆپەکان ڕۆژیان نەترساند، دیتم لە ناو دووکەڵی شاخەکان بە دیار کەوت، لە جێگەیەکین هەمووی دار و بارە، دەڵی ئەو جێگەیەم پێشتر دیوە، لەو چیاو چۆلانە زۆر چەم و کانی زۆر چیاو دۆڵ ڕێچکە و گۆڕایی زۆر.. ئەگەر کەمێکیش بێت لە یەك دەچن و زۆر جاران چاو بە هەڵە دەیەن، بەڵام ئەو جارە بڕواناکەم چاوی من بە هەڵەدا چووبێت، من پێشتر ئێرەم دیوە، بەڵام کەی نازانم ، کوێیە، نازانم... ئای ئای! تۆ بڵێی من خەون نەبینم! باوەڕ ناکەم، کوڕە ئەوە درەختەکە نیە؟! با بچم بزانم..

((ماندووم درەخت ماندووم، کەمێك خەو، خەو)) خەریك بوو شێت بم، نەشمویست بە کەس بڵێم دڵنیابووم بە شێتیان دادەنام، دوای قسە و باس دوای پێکەوتن بە دەرنەچوون و گەڕانەوە، بە دزییەوە بە خۆم پێدەکەنیم، هەندێ جاریش خەریك بوو بگریم، تۆ وەرە بە کوێدا ڕۆیشتی بەوێدا بگەڕێیتەوە، ئەو ڕێیە دوور و درێژەش، ئەوجا هەستی پێنەکەیت، دەمگوت ئەوە چ گێلایەتی و کەرایەتییەکە! نزیکەی نۆ دەمژمێری ڕێك یەك پێ ڕۆیشتن کەچی هەر لەو جێگەیەشین کە یەکەم هەنگاومان لێیەوە هەڵهێنا، بەوە دەگوترێ تەرسی خۆ گێرەکردن.. ئەوەی زۆر لام سەیر بوو من هەستم دەکرد ئەو شەوە خەونم دیتووە، ئێستاش دەڵێم ڕەنگە بە دەم ڕێوە خەوتبم، جارێك دوو جار و دە جار خەوتبم، من بیری خۆم دەهێنایەوە کە لەو شەوەدا ئەو شەوەی هەموویمان لە ڕۆیشتن بەرێ کردووە، گەلێك خەونم دیتووە، لەوەوە قسەیەکی نەنکمم بیر دەکەوتەوە کە هەزار جاریش پتر بۆی گێڕاومەتەوە و قەتیش لە گێڕانەوەکەی بێزار نەدەبووم، نەنکم دەیگوت:

((کەس نیە لە دنیایێ هێندەی عەبدە خەوە حەزی لە خەو بێت، هیچ منداڵێك هێندەی وی وا بە زووی خەوی لێ ناکەوێت، هەر بڵێ وا دەخەوم خەوی لێکەوتووە،ئەنگۆ دەزانن ئەو پیاوە چۆن دەخەوێت؟ خەوی ئەو عەبدە خەوە بە عەکسی خەوی هەموو بەشەرەکە، تووڕەم بکەن دەڵێم بە عەکسی خەوی هەموو تەیر و تواڵ و دڕندە و ماڵاتێکە، ئاخر کەستان دیتیە بە پێوە خەوی لێبکەوێت؟ وا کەسی واشتان دیت، ئەدی دیتتانە بە دەم ڕۆیشتنەوە بخەوێت؟ دە ئەو عەبدە خەوە لە ڕۆیشتنێ دەخەوێت، بە خوای زۆر کەس لە ڕێ لەگەڵی بوونە، بە سەعات بە دەم ڕێوە نووستیەو خەوی خۆشیشی دیتیە...)) لەوێ دەمگوت ئەگەر ئەو جارە نەنکم ببینمەوە پێی دەڵێم:

نەنە کەسێکی دیش هەیە ڕێك وەك عەبدە خەوە دەخەوێت..

فەڵمبڕەکەم دەرهێناو ئەوەشم زیاد کرد: (درەختەکە خەو، بێ خەوی کەری کردم))

تەماشام کرد هەموو لە پەل و پۆ کەوتبوون، نەمپرسی بە تەمای چنە و چ دەکەن، ڕاکشام ڕاکشانێك بەو نیازی خەوێکی درێژ زۆر درێژ..

- هەستە خۆ نەمردووی، هەستە..

+ چ چ چ

پێشمەرگەیەك ناوەکەیم لە یاد نیە، دیار بوو دەمێك بوو بانگی دەکردم، پێمەوە ماندوو ببوو... چ ببینم باشە، لە ئاسمانی دۆڵە ڕەقە کۆپتەر کەپرۆکەیان کردبوو، فڕۆکە ڕەوە ڕەوە دەهاتن و دەچوون، گرو هۆڕێك بوو خوا گوێی لە هاواری بەندەکانی خۆی نەدەبوو، گوێم لێبوو:

ئاگادار بن، کەلکی تەقەی نیە، تەقە نەکەن..

پەرتەمان لێکرد دوو دوو، سێ سێ بە لایەکدا خۆمان حەشاردا، لە کەلێنی گابەرد و ناو کەندڕان خۆمان شاردەوە لە سەر زگ و تەنیشت و پشتان لە سەر عەردی پاڵکەوتین.. من و نادیە و مێردەکەی — ناوەکەی لە سەر زارمە_ کەوتینە ئەو بەری چەمەکەوە ئەو چەمەی پێنەدەچوو لە تەمەنی خۆی تەڕایەتی بە خۆیەوە دیتبێت، من خۆم خزاندە نێوان بەردێکی گەورە و تەڕاشێك، باش بوو بنە دارێك سێبەری لێم کردبوو، بەڵام لەو دۆڵە ڕەقەیە بەر سێبەریش وەك بەر هەتاوە و هەڵمی ئاگرە.. هەردوو هێسترەکە هەر لەوێ لە بن ئەو دوو درەختەی کە قژیان تێکەڵی یەکتر کردبوو، بێ جوولە ڕاوەستابوون و تەماشای دنیایان دەکرد، سەیر بوو، مێشەکەرانە دەوریانی دابوو، کەچی نە گوێ لەقانێ، نە کلك ڕاوەشانێ، پێدەچوو ئەوانیش پێشتر زەبری کۆپتەریان دیتبێ بۆیە لە ئێمە بێدەنگتر و بێ جوولەتر بوون.. کۆپتەرەکان زۆر نەوی بوون، هێندەی نەمابوو زگیان لە سەر عەردی بخشێ، من جاری یەکەمم بوو وا لە نزیکەوە کۆپتەر ببینم، بمۆێرابایە هەر بە بەرد سەری شوفێری کۆپتەرێکم دەشکاند، باش بوو مەتارەکەم ئاوی تێدا مابوو، ناوە ناوە دەمم تەڕ دەکرد، تۆ لە بیرت بێت گەرمای ئابی دۆڵە ڕەقە کانی دەکولێنێ ئەدی دەبێت پلەی گەرمیی مەتارە گەیشتبێتە کوێ! ئەوەی لە کنە من جێگەی سەرسوڕمان بوو ئەوە بوو کە تێنەگەیشتم چۆن هێسترەکانیان نەدیت، تۆ بڵێی دیتبێتیانن تەقەیان نەکردبێت! ئەوەیان نابێت! ڕەنگە، بۆ؟! ڕەنگە گوتبێتیان ئەوانە دەسکەوتی سەرباز و جاشەکانن بۆچی تەقەیان لێبکەین، ڕەنگە پیڕەویان لە ئایەتکە کردبێت .. دوا ڕۆژەکانی مانگی ئابە، عەرد و ئاسمان لە کوڵان و جۆشدایە، دەبوو خۆمان بگەیەنینە ئەو دۆڵاییەی کە پڕ لە دارو بارەو جێگەیەکی قایم دیارە، ئیدی ئەو کاتانەی کۆپتەرەکان کەمێك بەرزتر یان دوورتر دەکەوتنەوە، ئێمە لە سەر زگ و بە خشان، یان لە سەر چۆکان بەرەو جێگەی مەبەست دەخشاین، زۆری پێچوو تاگەیشتین.. ئێستا عەسرانێکی درەنگە، لە بن کۆمەڵێکی درەختی بەساڵداچووی سەرو بژ خۆڵاوی کە سێبەریان لە کانیەکی دەمەو پایزی کردووە، دوو دوو سێ سێ زۆر لە یەکتر دوور نا دانیشتووین..

کۆپتەرەکان کەم کەم کەبوونەوە، نەمان، ڕەنگە لەوە ترسابن تاریکیان بە سەردا دابێت... ئێمە لێرە تووشی دەستەیەکی زۆر پێشمەرگەی دی هاتین، من دەڵێم چل تۆ بڵێ پەنجا پێشمەرگە پتر دەبوون، هەندێ لە پێشمەرگەی دەستەکەی ئێمە لەگەڵ هەندێك لە دەستەکەی دی باش یەکتریان دەناسی، ناوی یەکتریان وەك ناوی خۆیان لەبەر بوو، هەر بە ناوهێنانی ((پشتئاشان)) ئەوانە بە یەکتر ئاشنادەبوونەوە، بە تایبەتی هەردوو سەردەستەکە هی ئێمە و هی ئەوان پاش یەکتریان دەناسی و لە شەڕگەکانی براکوژییەوە یەکتریان دەناسی لە هەموو پشتئاشانەکان سەنگەریان لێکدی گرتبوو، کەچی ئێستا شانبەشانی یەکتر دانیشتوون و سەریان لە بن گوێی یەکتر ناوەو پلانی پەڕینەوە دادەڕێژن، پەڕینەوە لە ئاقاری ئەنفال، من کەسم لە دەستەکەی دی نەدەناسی، سەردەستەکەیانم یەك دوو جاری دی لە ڕێوبانان دیتبوو ناوەکەیم دەزانی لە بیرم چوو، وا بزانم (مارانی) بە ناوەکەیەوە بوو، لە دەستەکەی خۆشمان تەنها نادیەو مێردەکەیم، ناوی ئەویشم لە یاد نیە، باش دەناسی ئەوانی دی ناسینێکی سەرپێی دەمناسین، هەر ئەوەش وایکردبوو، ترسم پتر بێت، ئاخر نەمدەزانی ئەوانە چەندیان پێشمەرگەی تەنگانەن و تا سەر لەگەڵتن و بەجێت ناهێڵن، لە پێشمەرگایەتیش برادەرایەتی و ئاشنایەتی زۆر جار لە کرینەوە و گەڕانەوەی ژیان و گیان ڕۆڵی زۆر دەبینن....

ئەو دەمەو عەسرەی دۆڵە ڕەقە دەمەو عەسرێکی ترسناك بوو، کەس نەبوو برسی نەبێت، ڕێی هات و نەهاتیشمان لە پێش بوو، دەبوو لە جادەیەکی پڕاوپڕ لە جاش و جێژ بپەڕینەوە، من نە ئەودەم و نە دوایش تێنەگەیشتم بۆچی لەو کاتەی لە کانی تەلان بەرێکەوتین بۆچی لە تێری نان و خواردنیان نەهێنا، بۆچی هێندە شەکر و چا یان نەهێنا کە لە ڕێگە لە تێری چا بخۆینەوە، خۆ دوو هێسترمان پێبوو بایی یەك مانگ خواردنیان پێ هەڵدەگیرا، ئایا لە بارەگای کانی تەلانیش خواردن و شەکر وچا کەمبوو؟ یان وا تێگەیشتبوون لە ڕێ ئاوەدانی هەیە و لە هیچ پەکمان ناکەوێ؟! تێنەگەیشتم... وەك خەون لە بەر چاومە دوو پیاوی هەندێك بە تەمەن پەیدا بوون، دیار بوو خەڵکی ئەو ناوە بوون و خەریکی گواستنەوەی شتمەکی خۆیان بوون، ئەوەی باشم لە بیرە تەنەکە هەنگوینێکیان داینێ لە بری ئەوە دوو هێسترەکەیان برد، ئیدی نازانم کێ ئەو سەودایەی کرد، دەستەکەی دیش سەودایەکی لەو بابەتەیان کردبوو، چەند کلاشینکۆفێکیان بە هەندێك نان و هەنگوین گۆڕیبووە.. بەرە بەری ڕۆژئاوابوون بوو گوتیان:

هەتا دەکرێ بارتان سووك بکەن، ڕێگایەکمان لە پێشە غاردان و خێرا ڕۆیشتنی دەوێ...

ئیدی هەر بابا بوو کۆڵە پشتی دەکردەوەو دەگەڕا چی فڕێ بدات، کۆڵە پشتی من لە هەمووان پڕتر ڕەنگە گرانتریش بووبێت، چی تێدا بوو! کراسێك و دەرپێ قوتەیەك، تاخم تراش و نینۆکبڕێکی ژەنگاوی، مووکێش و نەینۆکێکی لە لاوە شکاو، کەرتە سابوونێ، تەماشای هی ئەوانی دیم دەکرد جیا بوون لە هی من، ئەوەی لە کۆڵپشتی من دەستدەکەوت لە هی ئەوان نەبوو، کۆمەڵێ کتێبی تێدا بوو لە بیرمە هێمن و پەشێوی تێدابوو لە بیرمە سیزیفەکەی ئەلبێر کامۆشی تێدا بوو، لە بیرمە هەر لە بن ئەو بەردەی پاڵکەوتبووم چاڵێکم بۆیان هەڵکەند و کتێبەکانم یەك یەك دەناشت کاتێ دەستم برد بۆ (ناڵەی جودایی) وەك بڵێی گوێم لە ناڵەیەك بوو، تێگەیشتم کە ناڵەی جودایی هی ئەوە نیە لێم جودا بێتەوە، خستمەوە ناو کۆڵە پشتەکەوە، ئەوانی دیم لە بن بەردەکە شاردەوە، ئێستاش ڕێم بکەوێتەوە دۆڵە ڕەقە ئەگەر ئەنفال بەردەکەی لە جێگەی خۆی نەجولاندبێت کتێبەکانم دەبینمەوە.. ئەو ساتەی کۆڵەپشتەکەم سووککرد، پێشمەرگەیەك نازانم سەید چیان دەگۆتێ، زەرفێکی گەورەی پێچراوەی لە دەست بوو، زۆر گەورە بوو :

تۆ بارت سووکە و گەنجی دەتوانی ئەوانەم بۆ هەڵگری؟!

نەمزانی چ بڵێم، لە رووتەنکی خۆم لێیم وەرگرت، لە بەر خۆشمەوە بە خۆمم دەگوت: هەی کەرە شتی خۆت فڕێدەدەی و

هی خەڵك هەڵدەگری، زۆری نەبرد، هەر لە بەر خۆمەوە گۆتم: دەی چ بووە!

شەو بوو گەیشتینە نزیك ئەو جادەی دەبوو لیێی بپەڕینەوە، ئەو جادەی ماشێنی سەربازیی نەدەپساندەوە، یەك بزر نەدەبوو یەکی دی بە دیار دەکەوت جگە لە ئاگری ماشێنەکانیش ناوە ناوە تۆپەڵە ئاگرێکیان دەهاویشتە ئاسمان و ئەو دۆڵەی دەکردە نوێژی نیوەڕۆ، ئەوە جگە لەوەی شەوقی سووتانی شاخ و دۆڵان لە چاوانی دەدا… ئەو جادەیەی ڕەبایەکانی هێندە لێکدی دوور نەبوون، سەربازەکان لە شەوی کپ و بێدەنگیدا گوێیان لە تڕ و کۆخەی یەکتر دەبوو، نێوان دوو ڕەبیەیان دەستنیشان کرد بۆ پەڕینەوە، دەبوو لەو کاتە کەمەی دەکەوتە نێوان ڕەتبوونی ماشێنێك و هاتنی یەکی دی بە غاردان لە جادەکە بپەڕینەوە، بە لای کەمی دەبوو بۆ ماوەی نزیکەی دە خولەك هەتا پازدە خولەك یەك پێ و بە پێی با غار بدەی.. لەوێ بیستم ئەو چیایەی بەرانبەرمان کونەکۆترە گەیشتن بەوێ واتە دەرچوون لە ئاقاری ترس و مەرگ، دەرچوون لە ئاقاری ئەنفال..

+ ئاگادار بن هەرچی ڕوویدا لە خۆوە تەقە نەکەن..

+ نهێنیی شەویش (قەندیل) ە

ئیدی دوو دوو بە غاردان لە جادەکە دەپەڕاینەوە من و ئەوەی لەگەڵم بوو هێشتا پێمان هەر لە سەر جادە بوو لایتی ماشێنی سەربازی لە دەم و چاوی داین، هەر لە تەنیشت جادەکە کە کەمێك کەندڕ بوو وەك مردوو ڕاکشاین، لە بیرمە خێرێکم لە خۆم گرت بەس نازانم چ بوو.. وەك دەڵێن خوا چاویانی کوێر کرد و نەیاندیتین، لەگەڵ نەمانی ڕووناکییەکە یەك پێ غارمان دا، گەیشتبووینە بن بەرزاییەکەی ئەو بەریش هەر غارم دەدا، لەوێ بەو شەوە مەیلەو ڕووناکە هەموو گەیشتینەوە یەك، وا بزانم درەنگانی شەو بوو گوتیان:

هەرچۆنێك بێت دەبێت پێش ڕووناکبوونەوە ئەو چیایە ببڕین و ئاودیوی ئەو دیو بین، مانەوەمان لەم دیوە واتە..

ئیدی تێگەیشتین کە ئەو شەو دەبێت بە قەد سێ شەو بڕۆین، هەڵگەڕێ، هەڵگەڕێ، بە زگی برسی، بە قوڕگی وشك، ماندوو مردوو بە شاخی کونە کۆتردا هەڵگەڕێ..

+ ها زۆری ماوە؟

+ جارێ، چ ڕۆیشتووی!

+ نا نا، چی وا نەماوە..

نەتدەزانی باوەڕ بە کامیان بکەی، بەلام من قسەی یەکەمیانم وەرگرت.. هێدی هێدی دەبووە ژاوە ژاو، هەبوو کوفری دەکرد، جوونی دەدا، جوونی بۆ عەرد و ئاسمان دەنارد، بۆ سەرکردە و شۆڕش دەنارد، جا جوون بە چ نەدەدرا هەرچی جوونی پیسی دنیا هەیە بە ئەو هەورازەیەدا پی بە پێی پێشمەرگەی ماندوو، پێشمەرگەی برسی و تینوو، پێشمەرگەی ترساو هەڵدەگەڕا..

+ ئەو سەگبابانە بۆ خۆیان لە ئێران و هەندەران پیاسە دەکەن و ئێمەشیان بەو دەردە برد..

+ هەر گۆتتان با شەڕ ڕاوەستێ ، شەڕ ڕاوەستێ، ئەوە ڕاوەستا، بە قوزی دایکتانەوە..

مەبەست لە شەڕی ئێران و عێراق بوو

+ ئەدی ئێستا پاسدارەکان لە کوێن؟ بۆ نایەن یارمەتیمان بدەن!

+ بەس ئەو جارە دەربچم شەرتبێت لەگەڵ یەکەم لێبووردن تێی بکەمەوە..

+ ئەگەر ئەو جارە دەردەچم، چەك بۆ شەیتان هەڵبگرم بۆ ئێوەی هەڵناگرم..

+ داکت بگێم سەدام، داکت بگێم ئەنفال، داکت…

+ ئەو قاچپە داکانە ئەگەر زوو پێیانبگۆتبایەن، زوو خۆمان قوتار دەکرد بۆ ئەوهامان بە سەر دەهات؟

+ ئەوە چیە ئەو کوفر و جوونانە، دیارە ئەنگۆ کوڕی تەنگانە نین! ورەتان بەرز بێت بە سەلامەتی دەرباز دەبین

+ دەرچوونی چی من ئیدی پێم لە دووم نایە..

ئەو شەوە لەو هەورازە سەختە، پێشمەرگە راست و رەوان دەدوان، شەوی راستگۆیی و گەیشتنە سەر ساخە بوو، وەك چۆن لە سەر مێزی خواردنەوە ئەو کاتەی دەگەیتە پلەی مەستی ئەوەی لە دڵتە لە زارتە، ئەوەی تا ساتەکانی پێش مەستی نهێنیی خۆت بوون، ئێستا بە گۆڕییان وەردەکەیت، شەوی ئەو هەورازەیەش رێك وەك سەر مێزی مەستی بوو، پێشمەرگە درۆی نەدەزانی، راستگۆیانە جوونی دەدا، راستگۆیانە کوفری دەکرد، راستگۆیانە لە خۆی دەدوا، هەموو ئەوقسانەی رۆژێك لە رۆژان ویستوویەتی بیکات یان ویستوویەتی بیری لێبکاتەوە دواتر ترساوە، یان شەرمی کردووە بیانکات و پەشیمان بۆتەوە، کەچی ئەوشەو بێ ترس و شەرم بێ ئەوەی کەسێك داوای قسەی لێبکات، وەك ئارەقە لەو هەورازە هەڵیاندەڕێژی، ئەگەر ئەو هەورازەی کونەکۆتر نەبا کە ئەنفال لە دواوە نزێك زۆر نزیك تەماشای دەکرد، بەڵام دیار بوو باشی نەدەدیت، ئەگەر هەورازەیەکی وا نەبا، پێشمەرگە قەت ئەو هەموو جوونەی نەدەدا، ئەو هەموو کوفرەی نەدەکرد، ئەو هەموو تفەی بۆ عەرد و ئاسمان نەدەنارد، نا قەت بەو شێوەیە سەرکردەکانی خۆی سووك و چرووك نەدەکرد، ئەگەر شەوێکی وا نەبا پێشمەرگە هەرگیز نەیدەتوانی لەگەڵ خۆی هێندە راستگۆ بێت، ئەو شەوە من بۆ جاری یەکەمم بوو، لە نزیکەوە شاراوەیی پێشمەرگە ببینم، لە نزیکەوە قسەی دڵی پێشمەرگە ببیستم لەو شەوەدا جگە لە راستگۆیی پێشمەرگە چیدیم نەبیست..

ئاگام لێبوو، گوێم لێبوو، مەخزەنی فیشەکیان لە خۆیان دەکردە و فڕێیان دەدا، دەنگی غلۆربوونەوەی حەفتاوپێنجی دەهات، هەبوو بەس مەخزەنی سەر تفەنگەکەی هێشتبۆوە، لەوەش هێوەتر رۆیشت، هەبوو تفەنگەکەشی فڕێدەدا و بە دوویدا یەك دەسرێژ جوونی دەنارد، ئەو شەوە شەوێکی ترسناك بوو، شەوی فڕێدانی چەك و فیشەك، شەوی جووندان بە هەموو شتێك، شەوی رووخان، شەوێك بوو ئەنفال لە سەر چنگان بۆی دەهات، بیهێنە بەر چاوی خۆت نزیکەی حەفتا پێشمەرگەیەك لە شەوێکی هاوینیی ئارەقاوی بە هەورازێکی سەختدا هەڵدەگەرێن و ئەگەر هەمووشیان نەبێت یەکێ نا یەکێکیان ناوە ناوە لە جێگەی خۆیەوە مەخزەنێکی فیشك تێهەڵدەدا و هەر یەکێ لەو مەخزەنانەش بە چەند بەردێك دەکەوێ و هەر بەردەش چەند بەردێکی دی بە گەڵ خۆی دەدا، بیهێنە بەر چاوی خۆت پێشمەرگە ماندووە برسیە تینووە تووڕەکان یەك بە دەنگی خۆیان جوونیان بۆ دنیا دەنارد، دەبێت چ هەرایەك بخەنە ئەو شاخەوە، دیارە دەنگی تۆپە دوور هاوێژەکان زاڵ بوون بە سەر هەموو دەنگەکانی دی، دەنا جاش و سەربازەکانی خوارەوە گوێیان لێدەبوو، ئەوکات بە چەند تۆپێك، بە چەند دەسرێژێك هەموومانیان قیڕە بڕ دەکرد.. گوێم لێبوو یەکێ گوتی:

+ مام ساڵح ناتوانێت بڕوات

من هەر لە خۆوە هەستێکی وام لا درووست بوو کە ئەرکی سەرشانمە نابێت بە جێی بهێڵم، هەر لەو جێگەیەی هەواڵەکەم بیست لە رێچکەکە لام داو دانیشتم چاوەڕێی مام ساڵحم کرد ئەوانەی بە تەنیشتم تێدەپەڕین، وایان دەزانی توانای رۆشتنم نەماوە:

+ ورە بدە بەر خۆت، دوایی بە جێدەمێنیت!

هەر نەگەیشت ،هاتمەوە خوارێ، دەبینم ئەوە کوڕەکەی لە کۆڵی کردووە، ئیدی منیش لە دواوە قاچەکانیم بڵند کرد بەو نیازەی کەمێك قورسایی لە سەر عەلی کەم بکەمەوە، مام ساڵح تەمەنی هەر پەنجا ساڵێك دەبوو، بەڵام نەخۆش بوو، لە هەورێوە تا ئەو بەری جادەکە تا ئەو شوێنەی هێسترەکەمان بە هەنگوین گۆڕیەوە هەر لە سەر پشتی هێستر بوو... دەنگێکی

دی زۆر بەرز:

+ هاوڕێ کانەبی ئومێد بە جێماوە

لەسەرەوە، تەواوێك لە سەرەوە، وەلاّمی دایەوە:

_ ئێ باشە چی لێبکەین!

لە دڵ خۆم گوتم، یەك کەسمان پێ قوتار ناکرێت، ئەو بووە دووش، ئێستا من و عەلی هەر یەکەو بن پیلێکی مام سالحمان گرتووە، بەلاّم سەیرە ئەو پیاوە پێی عەردی ناگرێ، پێدەچێت هەردوو پێی مردبن، ئەوەتا بە راکێشان رای دەکێشین.. زۆری نەبرد دەنگێکی دی بەرز بۆوە:

+ ... بە جێماوە

تێنەگەیشتم چ ناوێکی گۆت، سەردەستەکەی ئێمە نا ئەویدی گوتی:

_ لە کوێ بە جێماوە؟

+ لە خواری خوارەوە و دەڵێ تەواو ماندووم..

_ ئاخر بڵێ کەری کەر ئێستا وەختی ماندوو بوونە، لێیگەرێن با بەجێ بمێنێ، ئەو قاح..

بە خۆم نەوەستام گۆتم:

ئەگەر ئێستا کاتی ماندوو بوون نەبێت ئەدی کەنگێ هی ماندوو بوونە..

بەلاّم پێنەدەچوو گوێی لەو قسەیەی من بووبێت

ماندووبوون لەگەلّ مام سالح خەریك بوو ئومێد لە بیر بباتەوە، گەیشتینە ئەوەی کە با پشوویەکی باش بدەین ئێ ئەوە خوایە کەمێك هێز هێزی رۆیشتن بگەڕێتەوە پێی مام سالح.. لە پڕ هەستم بە بێ دەنگیەکی سامناك کرد، دیار بوو عەلیش هەستی کردبوو:

+ دەڵێی کەس نەما هەموو رۆیشتوون؟

_ وا بزانم بە جێیان هێشتین

مام سالح بە دەنگێکی غەمگین هاتە قسە:

+ دەی زوو کەن، بڕۆن، خۆتان رزگار بکەن، دەی من بە جێ بێلّن، بەلاّم ئەگەر ئاوتان لایە چۆڕێکم بۆ لە مەتارەکەم بکەن، پێش ئەوەی عەلیی کوڕی وەلاّمی بداتەوە من گوتم:

_ تکایە قسەی ئەوها مەکە، ئێمە لەگەلّ تۆین..

عەلی هاتە بن گوێی من:

+ تکات لێدەکەم تۆ بڕۆ، من لای دەمێنمەوە بەسە، من باوکمە ناتوانم بە جێی بهێلّم، با هەر دوو کەس بفەوتێ بۆ ببێتە سێ؟

_ بە راستی منیش تازە ناتوانم بەجێتان بهێلّم..

کەمێکی دی هەلّمانگرت، کەلکی نەبوو، هێند شەکەت ببووین ئەو پیاوەمان پێ هەلّنەگیرا، ئیدی لای خۆمان بڕیارمان دا ئەگەر هەر جارەی سێ شەقاویش بڕۆین لە رۆیشتن نەکەوین، هەندێکی دی رۆیشتین، دیتمان لە لە سەر رێچکەکە پێشمەرگەیەك بە خۆی راکشاوە، وا بزانم خەویشی لێکەوتبوو، بانگمان کرد، ناوی (هەندرێن) بوو لە دەستەکەی خۆمان، لە پەلو پۆ کەوتبوو، کەمێکی دی لە سەرەوە دوو پێشمکەرگەی دی دانیشتبوون، ئەو دووە پێشمەرگەی دەستەکەی دی بوون..

به بینینی ئەوانە لە باتی خەفەت دڵم خۆش بوو، تۆ ناوی چی لەو دڵخۆشبوونە دەنێی گرنگ نیە، رەنگە تۆش لە جێگەی من بای دڵت خۆش دەبوو، دڵم خۆش بوو بەوەی ژمارەمان زیادی کرد لە تەنگانەی ئەوهادا ژمارە گرنگە، لەولاترەوە دەبینین سەردەستە وا لە سەر بەردێك دانیشتووە، بەو شەوە چاو و برۆ پڕەکەی دیار بوو، بە بینینی ئەو پیاوە هێند دڵخۆشبووم، وام زانی چیامان بڕیوە و ئاودیوی ئەو دیوەی مەترسی بووینە، رووی کردە مام ساڵح وگۆتی:

نەمتوانی بە جێتانبهێڵم..

من بە تەواوی تێنەگەیشتم داخوا سەردەستە پەکی کەوتووە یان لە چاوەڕێی ئێمە دانیشتووە..

ژمارەمان بووە حەفت، چوار پەککەوتە و تۆ بڵێ سێ ساخ، سەردەستە گۆتی:

+ رێگاکە زۆری ماوە، وا خەریکە بەیانییش بدا، هەندێکی دیش بڕۆین، جێگەی خۆشاردنەوەمان نابێ، من شارەزای رێگام، باشترین جێگە بۆ خۆشاردنەوەی رۆژێ ئێرەیە، بۆیە لێرە بمێنینەوە باشە، هەتا سبەی شەو بزانین چ دەبێت، لەو نزیکانەش کانیەك هەیە نابێت وشکی کردبێت لەو کاتەی ساڵ درەنگتریش ئاوم لێی خواردۆتەوە..

کەس قەسەی لە قسەی نەکرد، ئاخر جگە لەو کەسمان پێشتر ئەو رێگەیەمان نەدیتبوو، کانیش خۆشترین هەواڵی ئەو کات بوو، کانی، کانی، چیای بێ کانی چ بیابانێکی دۆزەخییە.. دەمویست بیر لەوە بکەمەوە کە مادام ژمارەیان زۆر بوو با من برۆم و دەربچم، بەلاّم هەر زوو بیرکردنەوەی مانەوە جێگەی بیرکردنەوەی رۆیشتنی گرتەوە.. ئیدی بیرمان لەو دوو پێشمەرگەیە کردەوە کە لە خوارەوە بەجێمابوون، من و عەلی بە دوایاندا شۆڕبووینەوە، بانگمان کردن وەلاّم نەبوو، ماندوو بووین، بە دەستی بەتاڵ سەرکەوتینەوە، دنیا لە رووناکبوونەوەدا بوو.. گەڕاین کانیەکەمان دیتەوە، بایی حەفتا تینوو ئاوی تێدابوو، ئەوجا بە حاڵ بەشی حەوت کەسی کرد، ئای ئاوم خواردەوە، هیچ هێستریك ئەو هێسترەی بە هەنگوینیشمان گۆڕیەوە هێندەی من ئاوی نەخواردۆتەوە هەتا درەنگیش نیتاقەکەی پشتم دانەدەخرا، دنیا تەواو رووناك بۆوە، مەتارەکانمان پڕکرد و بەرەو گابەردێکی گەورە هەڵکشاین کە دەکەوتە لای راستی رێگاکەوە، ئەو گابەردە بە قەد سێ گا گەورە دەبوو، سەردەستە گوتی:

باشترین جێگە بن ئەو بەردەیە، تۆپیشی پێبکەوێت رەنگە نەجوولێت..

دیار بوو پێش ئێمە زۆر کەسی دی رێی بەو بن بەردە کەوتبوو، ورتکە نان و قونکە جگەرەی قامیشی لێبوو، ئاگردانێکی چکۆڵەی لێبوو، من بۆنی چایم لێی کرد، رەنگە شوان یان کاروانچی چەندان جار لایان دابێتە بن ئەو بەردەوە و چایان لێنابێت، شیریان لێرە کولاّندبێت، چوزانم چایە و ماستیان بە ئەستووکی گەورە گەورە خواردبێت، خەریك بوو شێت بم بۆ نانێك، بۆ چایە، دەزانن لە کەیەوە چام نەخواردۆتەوە! خەریکە تام و رەنگی لە بیر بکەم.. باسی برسێتی کرا، ئەو دوو پێشمەرگەیەی کە نەمدەناسین و لەگەڵ ئێمە نەبوون، گوتیان :

نانمان زۆر پێیە..

باوەڕم نەکرد، وام زانی گاڵتە دەکەن، ئاخر لە کوێیان بوو..کۆڵەپشتیان کردەوە، پڕ لە ورتکە نان، هەر یەکەی دوو چەنگی گەورەمان بەر کەوت، بخۆ ورتکە نان بخۆ، چ تامێکی هەبوو خودایە، بەس من، بەس ئەوانەی لەوێ بوون، بەس کەسانی سەردەمی ورتکە نان دەزانن چ تامێکی هەیە ورتکە نان، ئەو گەسە زۆرخۆش بوو لە سەر برسێتی کە زۆر جاران لە گەسفرۆشەکەی تەنیشت دەرگای سینەما سەلاحەدین دەمکڕی و بە دیار فیلمێکی هیندیەوە هێواش هێواش دەمخوارد، بەلاّم تامی ئەو کەسە قەت نەدەگەیشتە ئەو ورتکە نانەی لە بن ئەو گابەردە خواردم کە بە سینگی کونەکۆترەوە خۆی هەڵواسی بوو، من تامی شفتەکەی پلکمم قەت لە زار دەر ناچێت کە لە تەمەنی هەرزەکاری رۆژێ هەینیان لە هەولێرەوە بۆ شفتەوچیدی نا هەتا کۆیە گیر نەدەبووم، هێشتنا نەدەگەیشتمە پێش دەرگای ماڵیان بۆنی شفتە بانگی دەکردم، بەلاّم بە داوای لێبووردن لە

پلكم تامی شفتەكەی وی هێندەی ئەو روتكە نانە خۆش نەبوو كە لە ناو كۆڵە پشتی دوو پێشمەرگەدا بوون، ئەو دوو پێشمەرگەیەی ناویانم لە بیر نەماوە دەنا لە تەنیشت هەر وشەیەكی ورتكە نان ناوی ئەوانم دەنووسی.. تێر نەبووم، بێگومان نابێت تێر ببووبم، بەوە دەزانم ئەگەر تێر بووبام رەنگە تامەكەی هێشتنا لە دەمم نەمابایە، بەڵام تینم هاتەوە بەر، ئێستا دیارە ئێستای ئەوێ مەبەستە، چا، نۆرەی چایە، بەر لە جگەرە، یان هەر لەگەڵ جگەرەكە چا، چا! بەڵام... دڵنیام ئەگەر بە دوای ورتكە ناندا چایەك هەبایە، زۆر شتی دی خۆیان دەخزاندە ناو یادەوەرییەوە.. دەی خۆ بێ چایەش جگەرە تامی جگەرە دەدات، بێ چاش خەو هەر خەوە، دەبوو بنووم، دەهاتەوە بیرم كە من كەم خەوتووم، خەو قەرداری منە، بن گابەردەكە كە جوان خۆشكرابوو، بن بەردەكەش تەواوێك هەڵكەنرابوو، رێك لە بێراییەكی گچكە دەچوو، ئاسایی جێگەی راكشانی حەفت كەس زیاتریشی لێدەبۆوە، ئیدی هێندەم جگەرە كێشا خەریك بوو هەناسەم بوەستێ، بە نیازی خەوتن راكشام، تۆپەكان دەنگیان دەهات بەڵام هی ئەوە نەبوون رێی رووەو خەوی من بەرەو لایەكی دی ببەن، ئاگام لێبوو نەرم نەرم دەچوومە خەوێ، ئاگاشم لەوە هەبوو كەم كەم تۆپەكان نزیكتر دەكەوتنەوە، زۆرتر و زۆرتر دەبن، خەریكە لە نێوان دەنگی دوو تۆپ دەنگی تۆپێكی دی دێ، ئیدی تۆپ تۆپ، تۆپ ناپسێتەوە، تۆپ ئەو رایەڵەی پساندەوە كە برژانگمی بە خەوەوە دەبەستەوە.. گوتم لێگەرێ ئەورۆ رۆژی خەوە و خەوێكی باش دەكەم، نەیانهێشت، تۆپە چیا هەژێنەكان نەیانهێشت، چێشتانێكی درەنگە بەڵام هێشتا بەردەكە ئەو بەردەی رەنگە هەتا ئێوارێ ماڵی ئێمە بێت هەر لە ئاقاری سێبەرە و هەتاوی نەگەیشتۆتێ.. بە وردی هەستمان لە تۆپەكان رادەگرت تا بزانین لە كوێوە و بۆ كوێ دەهاوێژرێن، تێگەیشتین لەوەی كە ئەورۆ تۆپەكان هەموویان رووە و كونە كۆترن، رووە و بەرزایی كونەكۆتر، بەڵام هەندێ لەو تۆپانە كورت دێنن لە دەور و بەری ئەو گابەردە دەكەونەوە كە حەفت پێشمەرگەی پەنا داوە..

= هەبێت نەبێت پێشمەرگەیەكی زۆر بەسەر ئەو چیایەوەن..

= هەر وایە، ئەو تۆپبارانە بەلاش نیە

= بۆیە ئێرە جێی مەترسی نیە

=چۆن؟

= یانی جارێ ئێرە رێی هێرش هێنان نیە

= تا شەو؟

= رەنگە

= هەندێك جار چەندی لە دوژمن نزیكتر بیت سەلامەتتری..

= بەڵام ئەو تۆپانە..

= ترسی ناوێ جێمان قایمە، نابینی لە پەنای چ بەردێكین

= ئەگەر یەكێك لەو تۆپانەی پێدەكەوێت، خۆت دەبینییەوە!

= ئیدی هەرچی بێت، لەو بن بەردەمان باشتر دەست ناكەوێت، ئەوەتە لە پێش چاویانین جوولەیەك بەسە بۆ لە ناوچوونمان... لە ناو دووربینەوە سوپای ئەنفال بە جاش و سەربازەو جوان جوان دیارن..

هەر یەكەی قسەیەكی دەكرد، وا بزانم بەس من بەشداریم نەكرد، هەر لەبیری ئەوە بووم تۆپەكان ئەگەر بە خاترانەش بێت كەمێك دەنگیان نزم بكەنەوە و چاوێك گەرم بكەم، چەند جار خەریك دەبوو ببۆرژێم، زرمەیەك بستێك لە زەویی بەرز دەكردمەوە، ئەنگۆ نەتاندیتیە ئەو دەمەی كە چیا تۆپباران دەكرێ، ئەو دەمەی هێشتا تۆپێك بەعەردی نەكەوتووە، تۆپێكی

دی لە دوویتی، ئەو دەمەی تۆپ بە بەردێك دەكەوێ و ئەو بەردەش لەگەڵ خۆی چەند بەردێكی دی غلۆر دەكاتەوە،دەڵێی چیا كونی رژانی تێ بووە و سەرلەبەری دەڕژێتە دۆڵەوە..

بەردی ماڵ هێندە دوور نەبوو لە جادە، قەناسێكت لە دەست با بە مەرجێكیش گوێت بە ترس نەدابا، ئەوا قل قل جاش و سەربازت تەختی جادە دەكرد، هەرچی جاشی كوردەواری و سەربازی ئومەی عەرەبی هەیە بە نیازی ئەنفالكردنی كونە كۆتر لەو دۆڵە خرببوونەوە، بە دووربین تەماشای درێژایی جادە و بەرزاییەكانی ئەو بەرمان دەكرد ئەو جێگەیەی تێیدا هێسترمان بە تەنەكەی هەنگوین گۆڕیەوە و كتێبەكانم لە بن بەردێك شاردەوە، لە جاش و سەر باز ڕەش دەچوونەوە..

= چما ئەو هەموو جاشە هەیە؟

= هێشتا چت دیتییە!

= وا بزانم نیوەی پیاوی كورد جاشە

= نیوەكەی دیشی سەرباز

= نا نا حەفت پێشمەرگەشی هەیە، هە هە هە

= ههه هە هە هە

چەند رۆژ دەبوو هێندە پێنەكەنیبووین.. لە بیرمە رادیۆی بەغدامان كردبووە چاوپێكەوتن لەگەڵ جاشان هەبوو، هەرچی جوونی پیس هەبوو بە ئێمەی دەدا، دوای جوونەكانیش گۆرانیی بەفرەباری بۆ خستینە سەرێ، دەتگوت دەزانێ ئێمە وا لە بن ئەو بەردە وەك پشكە گۆشتی سەر سێرێ چزەمان دێ، بە بەفری گۆرانی فێنكایی بۆ دەناردین..

ئێستا ماڵمان لە بەر هەتاوە، بەرد لە هەتاوی نیوەڕۆی مانگی هەشتی ساڵی هەشتا و هەشت سووربۆتەوە، گۆشتی بخە سەر دەیبرژێنێ، ئێمە لە سێبەری بەردەكە دانیشتووین، بەڵام سێبەری چی، رێك وەك ئەوە وایە كە لە سێبەری ئاگر دابنیشی، دەبێت دەست بەو مەتارە ئاوەشەوە بگرین كە بەیانیەكەی لە كانیەكەی ئەو لاوە پڕمان كرد و دەبێت هەتا تاریك دادێت بەشمان بكات... كونەكۆتر كەوتۆتە بەر غەزەبی عەرد و ئاسمان، فرۆكەشی هاتە سەرێ لە بەرزاییی زۆر بەرزەوە كونەكۆتر دەكوتن، قەدپاڵی كونەكۆتر دەكوتن، گابەردی ماڵ ئەگەر لە غەزەبی عەردیش بمانپارێزێ رەنگە بەرانبەر غەزەبی ئاسمان هیچی لە دەست نەیەت.. دنیا هەمووی دووكەڵە، قەت هاوینی وا دووكەلاویم نەدیتووە، ئەو چڕە دووكەڵەی لە ئاقاری كونەكۆتری دۆڵە رەقە دیتم مەگەر لە هەوریی دووكەلاوی دیتبێتم..

دەمەو عەسرە گابەرد بەردێكە لە دۆزەخەوە، ئاسنی لە سەر دانێی دەیتاوێنێتەوە، رووە سێبەرەكەی لە رووی هەتاوی گەرمترە، كێ دەوێرێ دەست بگەیەنێتە چەكەكەی! چاوێك نەبوو تەماشای ئەو حەوت پێشمەرگەیە بكات، ئاویان لەبەر دەڕۆیشت، بایی تەمەنێك عارەقەیان دەرداوە، مسقاڵە خوێیەكیان لە لەشدا نەماوە.. حەفت پێشمەرگەی بەجێماو چاوەڕێی هیدایەتی تۆپێكن، تۆپەكان پڕتر و نزیكتر دەبنەوە، گابەرد بێ منەت سینگی بۆ ساچمەكان گرتۆتەوە، تۆ ئەو دەنگەت بیستووە كە لەبەر یەككەوتنی بەرد و ساچمە بەرز دەبێتەوە؟! یەك دوانێك بە حەربەكانیان خەریكی كۆڵینی بن بەردەكە بوون، بۆ ئەوەی كەمێك لەو مەرگە دووركەوینەوە كە لە رێی ساچمەكانەوە بە رێوە بوون.. من سەیری رۆژ دەكەم بزانم لە كوێیە، زۆری ماوە بۆ ئاوابوون، پێناچێت ئەورۆ رۆژ ئاوابێت..

+ زۆری هەڵمەكۆڵن با دانەرووخێ و پانمان كاتەوە

+ قەیناكە لە مردنی بە ساچمە خۆشترە

+ بەلام مردنی بە ساچمە لە هی كەوتنە بن بەرد شەهیدترە

+ من خۆشتترم دەوێ، ئیشم بە شەهیدتتر نیە

لە بیرمە لەو ساتانەش کە باشترە بە ساتەکانی سەرەمەرگ ناوی بێنم گابەرد گاڵتە و پێکەنینی لێ نەبڕا..

نازانم ئەوانی دی، بەڵام من هەر بە عارەقەی لەشم دەستم لە ژیان شووشت، مردن زۆر نزیك بوو زۆر، لە بن گابەردەکە لەگەڵمان بوو، لە سەر ئەوە وەستابوو، وەسیەت بکەین، بنووسین، قەڵەم و کاغەزم دەرهێنا، شوێنەکەم پەڕگە بوو، پشتم لەوان کرد

+ شیعری بۆ هات

+ بیستمە کە شیعر لە کاتی ناخۆشی و خۆشی دێت دیارە.

+ ناو لە شیعرەکە بنێ بەردێك لە دۆزەخەوە.

+ دە لێی گەڕێن با بنووسێت.

وا دیاربوو دەیانزانی من دەو لە شیعر دەدەم.. تا هوو وەك کەر و کوندەکەی لێهات.. ئیدی ئەو قسانە لە وەسیەت نووسین پەشیمانیان کردمەوە، بەڵام وەك بڵێی نەدەکرا ئەو پەڕە کاخەزەی لە دەستم بوو بە سپێتی هەڵیگرمەوە رەنگە هەر بە ناچاری یان هەر بۆ گاڵتە یان زۆر بە خۆشی و پەرۆشیەوە بە هەر هۆیەك بوویێت نووسیم: ((بەردێك لە دۆزەخەوە)).. لەوەتەی هەم وا نەکەوتوومەتە ئەندێشەی مەرگەوە، تا نزیك دڵنیایی دڵنیا بووم کە لە بن ئەو بەردە ژیان کۆتایی دێت، دەمویست بیر لەو ساتانە بکەمەوە کە بڕیاری هاتنە چیام دا، حەزی سەرکۆنەکردنی خۆم کەوتبووە سەرم، دەمویست بیر لەو شێتایەتیەی خۆم بکەمەوە کە لەگەڵ ئەوانی دی نەرۆیشتم و لێرە مامەوە، لە بیرمە زۆر پەرت بووم زۆر، هەزار و یەك بیرکردنەوە بە سەرمدا وەك تەلەزمە ساچمە گڤەیان دەهات، مەرگ هێندە نزیك کەوتەوە بواری ئەوەش نەبوو بلێم ئەگەر ئەوجارە نەمرم مەرج بێت ماڵئاوایی لە چیا بکەم، نزیك بوو زۆر نزیك مەرگ نزیکتر لە بای هەناسە...

خەریکە رۆژ بەری ئاسمان بەردەدا، ئای لە مێژە لە ئاسمان وەستاوە و جوولە ناکات، بەس ئەو جارە شەو دابێت، نا زەحمەتە جارێکی دی بەو چاوانەم تاریکی ببینمەوە، ئیدی وا دیارە بۆ یەکجاری دەچمە تاریکییەوە، ئەوتا تۆپەکان لە بن لووتمان بە عەردی دەکەون.. ئەوەتا دەنگی دۆشکەش دێت ئەو دەنگە جیایە لە هەموو ئەو دەنگانەی ئەمرۆ هاتوونەتە ناو سەری منەوە، ئەو دەنگانە نە لە ئاسمانەوە دەرژێنە بەرزایی کونەکۆترەوە نە لە خوارەوەش بە کونەکۆتردا هەڵدەگەڕێن، نا لە هیچ چیایەکی دیکەوە رووەو کونەکۆتر نایەن، ئەو دەنگانە لە لووتکەی کونەکۆترەوە بە سەر ئێمەدا رێك رێی سینگی ئەو جاش و سەربازانەیان گرتووە کە لە خوارەوە نیازی گرتنی کونەکۆتریان لە سەرییە، ئەو دەنگانە دەنگی چەکی پێشمەرگەن، خۆزگەم دەخواست منیش لە بەرزایی کونەکۆتر بام و بێ منەت بێ خۆ شاردنەوە تەقەم لەو دنیایە بکردایە ئەو دنیایەی وا دەیبینم کە سەراپای جاش و سەربازە، هەر زوو بزەیەکی تاڵم بۆ ئەو خۆزگەیە کرد، ئاخر ئێمە خەریکە، نا خەریکە نا هەر تەواو وا کەوتینە نێوان دوو بەرداشەوە، بیرم لەوە دەکردەوە داخوا تەرمەکەم دەناسرێتەوە یان نا، دەترسم جاشێکی کۆلانەکەی خۆمان بمناسێتەوە، رەنگە بە هۆی لێك عاجزیەك کە لە کاتی منداڵیدا لە نێوانم پەیدا بوویێت، کە من لە بیریشم نەماوە، یان بە هەر هۆیەك و بۆ هەر مەبەستێك بێت ئاشکرام بکات، ئەو کات یەکسەر کۆمەڵێك جەلاد دەورەی ماڵمان دەگرن و چی روو دەدا! لەوەش گەڕێ دامان نا تەرمەکەم گورگ خواردی، داڵ خواردی، ئەدی ئەو کاتەی هەواڵی مەرگم دەگاتە ماڵێ! کێ دەڵێ بە مەرگم دەزانن رەنگە هەتا هەتایێ لە چاوەڕێی هاتنەوەم بن.. من خەریکی باسوخواسی مەرگی خۆم بووم کەم کەم دەگەیشتم دەگەیشتمە مەرگی بن بەردێك، هەر بە راست خۆم ئامادە کرد بۆ بەخێرهاتنی عیزرائیل، چاوم لە سەر یەك دانابوو، دەمگوت با بە چاوی داخراوەوە گیانم بکێشێ..

= ها ئەوە خەوتی؟

هێندەم لە خۆم هەڵدا، چما عیزرائیل پرسیاری ئەوهاش دەکات! هەر بە راستی من وام زانی عیزرائیلە..

= هەستە دەڕۆین

تەماشا دەکەم دنیا خەریکە تاریك دادێت، دەنگی تەقە نایە، ناوە نـاوە دەنگـی تۆپێـك دێـت ئـەویش دوور زۆر دوور لـە سەرایی کونەکۆتر دەکەوێتەوە، چووبووینە سەر کانیەکەش من هەر وام دەزانی عیزرائیل لە تەنیشتمە، تێگەیشتم ترسی مەرگ خستبوومیە خەیاڵێکی ئەوتۆ دابڕانی تەواو لە گابەردی ئاقاری کونکۆتری دابڕابووم.. بەڵام ترس بەرینـەدام، ئـاخر ئاشـکرایە تەقە وەستان واتە هێرشهێنان، بەڵام لە کوێوە! ئیدی بە لای راستی چیادا تیواوتی بڕۆ، رۆیشتنێکی لە سەرەخۆ، لەبـەر مـام سالح نەماندەوێرا خێرا بڕۆین دەترساین دیسان پەکی بکەوێت، ئەو رێگایەی گرتبوومانە بەر سەردەستە دەیگۆت:

هەورازی سەختمان لە پێش نیە چونکە مەیلەو سووڕانەوەیە بە دەوری چیا، رێگایەکی نزیکتر هەیە رێك دەچـێتە سـەرێ بەڵام ئەوەیان کەلکی ئێمەی نیە..

مام سالح دەیگۆت:

ئا ئا بە قوربان نەمانخەیتە رێگەی سەختەوە..

بڕۆ بڕۆ، بە گشتی کونەکۆتر ئەو ماوەیە مەیلە و کپە، تۆپی بۆ نایە، لە هیچ لاوە تەقـەی لێنـاکرێ، جاروبـار لـە سـەری سەرەوە دەنگی دەسڕێژێ، چەند دەسڕێژێ دێ..

= چەندی زوو دەرچین هەر درەنگە، نەکا لە لای ئێمەوە هێرش بێنن.

ئێ، بەڵام چ بکەین، لە کوێ دوو پێی تیژرۆ بۆ مام سالح بێنین، هەر ئەو نا ئەوانیدیش توانای ئەو رۆیشـتنەیان نـەبوو کـە ئەو شەوە لێی دەویستین، ئەوەی لە رۆیشتن نەکەوتبوو من و عەلی بووین، سەردەستەش باش دەڕۆیشت.. بڕۆ بڕۆ شـەوێکە نـە زۆر تاریك نە هێندە رووناك، شەوێکە هەرچی چیاو چۆل هەیە ئاگری گرتووە، کونەکۆتر بایی گەسکێك پووشی پێـوە نەمایـە، بۆیە ئیدی ئاگر ناگرێت، یەك پارچە خۆڵەمێشە، هەرچی چیا هەیە لەو شەوەدا باوەشیان بـۆ تەقینـەوەی تۆپـەکان کردۆتـەوە، بەڵام ئەو شەو ئەوەی تۆپە روو لە کونەکۆتر ناکات، شتێکی ترسناکی لە چاو دایە ئەو بێ تۆپییە!..

= کا وس بن، دەڵێی دەنگە دەنگە

= ئا منیش گوێم لێیە

= هیچ نیە، گوێتان دەنگ دەداتەوە

ئەو کوڕەی هەندرێنی ناو بوو بە دڵنیاییەوە گۆتی:

کوڕە ئەوە بە عەرەبی قسە دەکەن..

هەمووومان کە لە نزیك یەك راوەستابووین، بە گوێ هەڵخستن تێگەیشتین کە هەندرێن راستی گۆ.. مام سالح هەڵیدایێ:

دە بە خوا ئەوانە هاوڕێیانی عەرەبن، با بیانگەینێ..

نازانم کام بوو بە هێواشی گوتی:

بڕوا ناکەم هاوڕێیان بن، پەلە مەکەن

دەنگە دەنگەکە لە پێش ئێمەوە لە لای خوارەوە دەهات، من و عەلیان راسپارد کە بچینە پێش بـۆ ئـەوەی پێبکـەوین.. تەواوێك رۆیشتین دەنگەکانیش تە وا و نزیك بوونەوە، ئەوەت لەبیر بێت لەو شەوەدا لە دوورایی شەش حەوت هەنگاوێ کەمتر زیاتر چاو جوولەی دەدیت، هەر لەدەو رێگاکە لە پەنای بەردێك وەك سەگی جاسووسی هەڵتووتکاین، ئێستا دەنگەکان روونن،

خاوەن دەنگەکان لە بەر دەممانن، بە کوردی و عەرەبی قسە دەکەن، لە ناو هەر دوو رستەیان چ رستە کوردییەکان چ رستە عەرەبییەکان وشەی (موخەریب) دەبیسترا، بێ ئاگا لەوەی حەفت (موخەریب)ی ماندوو وا لە بەر دەستیانن، من ئەگەر هەموو دنیاش بلێی ئۆی لەو درۆیە، دەڵێم لە ناو دەنگە کوردیەکان دەنگێکم ناسیەوە، کەس هێندەی من گوێی لە دەنگی ئەو پیاوە نەبووە، ئەو پیاوە خاوەن دەنگێك بوو هەموو گەڕەك لە ناو هەزار دەنگ دەیانناسییەوە، دەنگێکی زۆر تایبەتی هەبوو، دەنگی لە دەنگی کەس نەدەچوو، ئەو پیاوە لە دوای سالی حەفتاو پێنجەوە یەکەم کەس بوو کە لە گەڕەکی بەلاشاوەی هەولێر بوویێتە جاش، ئا ئەو شەوە ئەو یەکەم جاشەی گەڕەك بە بەردەمی مندا بە چیای کونەکۆتردا هەلدەگەڕا، دلنیام ئەگەر بە رێکەوت کەسێك بە دەنگی بەرز ئەو چەند دێرە بخوێنێتەوە هەر بە رێکەوتیش ئەو پیاوە گوێی لێ بێت ئەوە گومانی تێدا نیە دەلێ:

ئۆی لەو سەگبابە ئەوە کو دەنگی منی ناسیەوە!

هەر هێندەش نا، دەلێت:

ئەگەر دەمزانی لە بن ئەو بەردەی کو یەك حەفتاو پێنجیم لە مێشکت بەتاڵ دەکرد و ئێستا ئەو گووانەت نەدەخوارد..

ئیدی بە بەر چاوانەوە کۆمەڵێك جاش و سەرباز سەرەو سەرێ هەڵدەگەڕان، گەڕاینەوە لای برادەران و تێمانگەیاندن چ باسە.. ئیدی هەموومان کۆك بووین لە سەر ئەوەی جگە لە رۆیشتن بەو رێگەیە چارێکی دیکەمان نیە، دیسانەوە من و عەلی پێشکەوتین، وا رێککەوتین کە تەواوێك لە پێش ئەوانەوە برۆین لەو کاتەی زانیمان رێگە بێ مەترسیە یەکمان لەوێ بمێنینەوە و ئەوی دی بگەرێینەوە برادەران ببەین، ئیدی بەو شێوەیە.. جاش و سەر باز دەستە دەستە قەدبڕ سەردەکەوتن ئێمەش بە رێی خۆماندا، دلنیام ئێمەشیان دیتووە بەلام هەر وایان زانیوە جاشین و لەگەل ئەوانین، لە بیرمە جارێکیان کە بۆ لای برادەران دەگەڕامەوە هەر هێندەم زانی سێ چوار جاش گەیشتنە بەردەمم، نازانم کو زراوم نەچوو، چم لە دەست نەهات، ئەوە نەبێت رێی خۆم گۆڕی رێی جاشانم گرتە بەر، واتە وەك ئەوان رووم لە چیا کرد، تەواوێك رۆیشتم، باش بوو بەردێکی گەورەم هاتە پێش خۆم دا پەنایێ کە ئەوان دوور کەوتنەوە هاتمەوە سەر رێی پێشمەرگە، ئیدی ئێستاش نازانم کو لە ناو ئەو هەموو جاش و سەربازانە دەرچووین، ئەوەشم لە بیرە جاشەکان هەولێری بوون، سلێمانی بوون، کەرکوکی و دهۆکی بوون، ئاخر لە قسەیانرا دیار بوو، من باش گوێم لە قسەیان دەبوو، ئەو جوونانەشم لە بیرە کە بەو شەوە هاوینیبە بۆ دایك و خوشکی پێشمەرگەیان دەنارد، جاشێکیان دەوی زۆر پیس بوو هەتا گەیشتە بن لووتکەش هەر جوونی دەدا، عەلی بە هێواشی و بە گالتەوە گۆتی:

+لێی مەگرە ئەوە شێتە

= نا نا خۆ لەگەل ئێمەی نیە

برۆ، برۆ وا بزانم شەو زۆر درەنگە، ئێمە رەنگە لە مەترسی دەرچووبین، هەورازەیەکمان هاتە پێشێ، هەردووکمان سەرکەوتین، ئیدی ئەو دیو لێژایی بووو بە گوێرەی ئەو تاریفەی سەردەستە بۆ ئێمەی کردبوو، لێرە شۆڕبینەوە لە ئاقاری کونەکۆتر دەردەچین.. ئەوانیش گەیشتن، ئۆخەیش ئەوجارەش دەرچووین.. لە سەر پشت راکشابووم لە هەموو راکشان و دانیشتنێك پێویست ناکات ناوی بەردیش بێنم، ئەو بەردەی لە باپیرمەوە بە بۆماوەیی بۆم ماوەتەوە، حەزم دەکرد سەد جار بلێم ئۆخەی، تێر ئۆخەیم نەکرد، تێخورینی عەلی قیتی کردمەوە، دەبینم روولە سینگی چەکدارێك تفەنگی راگرتووە:

کێی؟ نەجوولێی؟ دەتکوژم..

ئێمەش تفەنگمان لە کابرا راکێشا، من کە زانیم بە تەنێیە هێندە گرنگیم پێنەدا، ئەو پیاوە هیچ قسەی بۆ نەدەکرا، ناهەقی نەبوو هەر کێ با لە جێگەی وی، بەو بەرەبەیانە حەفت زەلامی چەکدار دەوری بدەن، زراوی دەچوو، باش بوو نەکوژرا،

پێشمەرگە بوو لە سەر لووتکەی کونە کۆترەوە دەهاتە خوارێ تا بچێتە بارەگاکەی ئەو دیو نان بۆ برادەرەکانی ببا، لە ڕێی ئەو پێشمەرگەوە زانیمان لەو دیو بارەگایەك هەیە، پڕ پڕ خواردن، چایەشی لێیە، بە غاردان شۆڕبووینەوە، هێشتا ڕۆژ هەڵنەهاتبوو، گەیشتینە کۆمەلە بەردێکی زۆر گەورە هەر بەردەی بە قەت خانوێك بوو، لە هیچ جێگەیەکی دی دیمەنی وام نەدیتبوو وا بزانم ژمارەی بەردەکان حەفت بەرد بوون، هەر بەردەی شەش حەفت شەقاوێ لێکدی دوور بوون گەورەیی شێوەشیان زۆر لێکدی نزیك بوو، ئەو بەردانە لە گۆڕاییەك قیت قیت ڕاوەستابوون، باوەڕم نەکرد کە لە ڕێگەی کاری ڕێکەوتەوە ئەو بەردانە بووبنە دراوسێی یەکدی.. لە دواوە دەڕۆیشتم هەر هێندەمان زانی لە پەنای دوا بەر د لەو حەفت بەردە چەکدارێك لێمان دەرپەڕی، بە هەموو هێزی خۆی هاوری کرد و تفەنگی ڕاکێشا، هاواری دەکرد و تێنەدەگەیشتم چی دەڵێت، خۆم خستە پەنای بەردێکەوە گوێم لە سەردەستە بوو دەیگوت:

رووی لەولا کە برا رووی لەولا بکە ئێمەش پێشمەرگەین.

ئەو هەر هاواری دەکرد، هێندەی تێگەیشتم:

دەتانکوژم نێنە پێش، ئێوە جاشن..

توندتر هاواری کرد، دەتگوت تووشی هستریا بووە:

کوڕە لەگەڵەنگۆمە، بگەڕێنەوە، تەقە دەکەم

پیاوێکی ترسناك بوو، دەنگی جیڕەی ددانی دەهات، چاوەڕێ بووم زرمەی لێوە بێنێ، چاوەڕێی بەربوونەوەی سەردەستە بووم، دیتم سەردەستە بە لەرزین لەرزی گرت و بەرەو دواوە کشاوە، هەرکەسێك لە جێی وی با زراوی دەڕژا، گرفتەکە لەوە بوو ئێمە دەستمان نەدەچووە تەقەکردن، چۆن تەقە بکەین! دەزانین ئەو پێشمەرگەیە، بەلاّم لە بەدبەختیمان ئەو ئێمە بە جاش دادەنێ.. گوێم لە دەنگی سەردەستە بوو:

باشە، کاکە دەگەڕێینەوە، بەس ئەتو تەقە مەکە..

ئیدی تا تێمانگەیاند جاش نین سەد پێشمەرگە بوونە جاش، دوایی تێگەیشتین کە لە خەو ڕاپەڕیوە و خەونیشی دیتووە، لەو خەونەدا جاش بەسەریاندادەوە، ئیدی خەون و ڕاستی و ئەو شتنانەی لێ تێکەلاّو ببوو... بارەگاکە بن بەردێك بوو، بە هەمووشی دوو پێشمەرگەی لێبوو، ئیشی ئەوانە ناوسێری کردن بوو بۆ ئەو پێشمەرگانەی لە سەر سەری کونە کۆتر وا شەڕی جاش و سەر بازان دەکەن، دیارە هێشتا ئێمە نەگەیشتبووینە بارەگای ناوسێری شەڕ لە کونەکۆتر گەرم داهاتبوو، باش بوو هەر یەکەی چەند پارچە ناوسێرییەکی ساردمان خوارد، چایەشیان نەمابوو.. ئارد و ڕۆنیشیان چی وا نەمابوو، یەکیان گۆتی:

ئاخر ئەو شەڕە گەورەیە چۆن بێ نان دەکرێ؟

نازانم کێ بوو گۆتی:

شەڕ سێ شتی دەوێ، فیشەك، نان، چایە..

منیش هەڵمدایێ:

دەبوو چایەکەت یەکەم جار گۆتبا..

... کە ئەوێمان بەجێهێشت و پشتمان لە کونەکۆتری داگیرساو کرد، لە خۆوە هەستم بە نائاسوودەیی ویژدان کرد، لە دڵی خۆم دەمگوت:

ئەوان وا شەڕ دەکەن و ئێمەش خۆ قوتار دەکەین..

بەلاّم زوو وازم لەو بیرکردنەوەیە هێناو گوتم:

کوره هەی کەرە دەتەوێت لە ترِی سەی بچیت...

برِۆ برِۆ، هێواش هێواش بە پێی کیسەڵ برِۆ، ماندوو و مردوو برسی و تینوو، وەڵڵا لەوێ کێشەی ئاومان نەما، لـە نێـوان دوو کانی کانیەکی چاو قرژالی هەڵدەقولا، گەیشتینە کانیەك ئاوێکی باشی لەبەر دەرِۆیشـت، مـن نیـوە خۆشوشـتنێك خـۆم لەبەری شووشت، دەزانی چ ئارەقەیەکم کردبوو، بۆنی کورتانیش هەر مابوو، جلەکانمان رەنگیان گۆرِابوو هەموو خەت و مـاکی سپی، کراسەکەمم گۆری ، کراسە پیسەکەو گۆریەکەمم شووشت ، لە بیرمە کراسەکەمم بـە لوولـەی تفەنگـەوە هەڵخسـت، دەتگوت ئالای سوپایەکی دۆرِاوە، پێم رەنگێکی سەیری گرتبوو، چەندی لێیان ورد دەبوومەوە نەمدەناسینەوە، گومـانم هـەبوو ئەو پێیانە هی من بن.. هەندرێن و مام ساڵح نەیاندەتوانی برِۆن، هەندرێن لە سەر پشت راکشا، گوتی:

تەواو، ئیدی هێزی رِۆیشتنم نەما..

ویستمان هەڵی بگرین بە چار کەسان پێمان بڵند نەکرا، ئاخر ئەو هەندرێنە هێندەی تاشەبەردێکی گەورەی چیای هەنـدرێن گران بوو، بە کێ هەڵدەگیرا.. بن پیلمان دەگرت، پێی عەردی نەدەگرت، چ بکەین خوایە، دەڵێی دوعا لە پێی کراوە.. دنیا لە هەموو لایەکەوە دەسووتێ لە هەموو لاوە تۆپبارانە، ئاسمانیش فرِۆکەی لێ نابرِێ ، سەری کونەکۆتریش هەر ئاخر زەمانە، کێ بوو گوتی هەر لە کونەکۆتر ئاودیو بین ئیدی مەترسی نامێنێ، ئەو قسەیە درۆ دەرچوو، لەو رِۆژانە هیچ چیایەك هـیچ دۆڵێـك نیە تۆزێك ئارامیت بداتێ، هەمووی لە ناو سێرەی تۆپ و فرِۆکەی ئەنفالە.. هەندرین لە خۆی بێزار بوو بە بێزارییەوە گوتی:

برِۆن، گوللەیەکم لێدەن و بەجێم بێڵن..

ئیدی سەردەستە من و عەلیی راسپارد کە لە پێشەوە برِۆین و ولاخێك دوان پەیدا بکەین، تاریفی جێگەیەکی بۆ کردین کە رەنگە هێستری لێ دەستبکەوێت، ئیدی هەردووکمان وەك باشووکە بۆی دەرچووین، خۆزگە چاوی کامێرایەکمان لە سەر دەبوو، ئەو کات روون دەبۆوە چەند تیژرِۆ بووین، برِۆ برِۆ، زۆر رِۆیشـتین، هەسـتم کـرد لەگـەڵ عـەلی دەر ناچـم، منـیش زۆر خـۆش دەرِۆیشتم بەڵام ئەو لە من خۆشتر دەرِۆیشت، تا ئەو کات وام دەزانی لە رِۆیشتنێ جگە لە دوو پیاوە درێژەکە، جگە لە نادیەش کە وەك پلیك دەردەپەرِی، کەس لەگەڵ من دەرناچێ بەڵام ئەو عەلیە منی بەزاند، گەیشتینە سەر بەرزاییـەك ئـەو جێگەیـەی سەردەستە گۆتبووی و گوایە هێستری لێیە، تەواو لێی نزیك کەوتبووینەوە، هەستی بە ماندووبوونی من کردبوو، بۆیە گوتی تۆ لێرە دانیشە من دەچم هێستر دێنم، دانیشتم، لە بن درەختێك کە سێبەری لە تاشەبەردێك کرد بوو، رووە و لووتکە بەرزەکانی قەندیل دانیشتم، عەسرانێکی درەنگە، دنیا فێنك دیارە، هەر چەندە لەولا و لەولا دووکەڵ بەرزدەبێتەوە، گرم و هۆرِە بەڵام من هەستدەکەم هەوایەکی خاوێن و بێگەرد هەڵدەمژم، لە بیرمە جگەرەم زۆر کێشا.. هەتا عەلی بە هێسترەوە گەیشت برادەرانیش گەیشتن، ئەوانیش تووشی کاروان ببوون و هەڵیان گرتبوون، عەلی یەکێك لەو پێشمەرگانەی لەگەڵ بوو کـە لـە کونـەکۆتر بـە جێیان هێشتین، ئیدی تەواوێك لەوێ دانیشتین، بەلا دەستی راستدا نزمایی و دۆڵایی بوو، گوتیان:

ئەها ئێرەیێ پشتئاشانە، ئەها دیارە ئەو دەوروبەرە لە ژێر تۆپبارانێکی قورسدایە..

بەلای چەپدا بەرزایی بوو، سەردەستە پەنجەی بۆ لووتکەیەکی زۆر بەرز درێژکردو گوتی:

دیتتانە ئەو لووتکەتان دیتیە ئێمە دەبێت سەرکەوینە ئەوێ، وەك لەو کاروانچیانەم بیست جگە لەو رێیە هـیچ رێگەیـەکی دیکەی دەرچوونمان نیە هەموو رێگاکان بە جاش و سەرباز گیراون، ئیدی دەبێت ئەو شەو بیبرِین..

برِۆ برِۆ گەیشتینە گۆرِاییەك، برادەرانیش لەوێ بوون، بە یەکودوو شادبووینەوە، دیار بوو لەوێ چاوەرِوانی هەواڵێکی ئێمەی بەجێماویان دەکرد.. لە چاوی هەندێکیانەوە چاوبەرەوژێریم خوێندەوە، ئاخر لـە پێشـمەرگایەتی پێشـمەرگە بەجێهێشـتن، بـۆ کەسێك کە لە شەرمە بزانێ، شەرمەزاری بوو، هەر چەندە لـە شـەوێکی ئـەوها، لـە هەورازەیـەکی ئـەوها، لـە کەشـێکی وا

ئەنفالاوی، هی ئەوە نیە کەس گلەیی لە کەس بکات... نادیە بە بینینی من زۆر خۆشحاڵ بوو، خۆشحاڵبوونێکی خوشکانە، لەوێ هەستمکرد خوشکێکی تا بڵێی بە سۆزم هەیە و ناوی نادیەیە، چ خۆشە لە رۆژگارێکی ئەوهادا خوشکێك ببینیەوە، نادیەی خوشك بە تێکەڵەیەك لە عەرەبی و کوردی گۆتی:

دەزانی هەتا چیایەکەشمان بڕی نەمزانیبوو تۆ بەجێماوی، هەر وام دەزانی لە پێشەوەی..

پسکویتێکی دەرهێنا، دیار بوو هەر ئەو دانەشی لا بوو:

ئەوە دەمویست لە هەورازەکەی کونەکۆتر بتدەمێ بەڵام بە بەرچاوم نەکەوتیت، دواییش..

زۆرم هەوڵدا وەرینەگرم بە زۆری زۆردارەکی دایمێ..

ئەو گۆڕاییەی کەوتبووە بن ئەو چیایەی کە دەبوو پێیدا سەرکەوین، دیار بوو جێگەی رەشماڵان بوو، رۆیشتبوون زۆر شتیان لێ بەجێمابوو، وەك لباد و قاپ و قاچاخ و.. هێندەم لە بیرە بەو پێش رۆژئاوابوونە، دەستکرا بە ناوسێری کردن، بخۆ ناوسێری بخۆ.. بە دەم خواردنیشەوە گوێ لە لوورەی تۆپ راگرە، کوێ تۆپباران بکرێ باشە؟ رێك ئەو رێیەی کە دەبوو پێیدا سەربکەوین، تەماشامان دەکرد رێك رێیەکەیان دەکوتیەوە، نازانم لەو دوورەوە چۆن نیشانیان دەپێکا، ئیدی خۆمان لە پەنای بەردەکان نابوو، ساچمە گڤەی دەهات زۆر نزیك لە ئێمە تۆپ بە عەردی دەکەوت، لەگەڵ لوورەی تۆپەکان خۆمان لە پەنای بەردەکان دەنا، تۆپ پێش ئەوەی بە عەردی بکەوێت بە چەند چرکەیەك، لوورەی دێت، هەر ئەوەش وای لە چەتۆ درێژ کرد بڵێت:

+ دەزانن ئەو تۆپانە دەڵێی دەستێکیان لەگەڵ ئێمەدا هەیە!

= کوو؟

+ ئەوە نیە پێش ئەوەی بە عەرد بکەون، هاوار دەکەن خۆتان بە عەردی دا دەن وا هاتین!

تۆپ، تۆپ، دیسان تۆپ، بەڵام مادام ناوسێری هەیە تۆپ فشەیە، خۆ ئەگەر چایەش هەبا، کیمیاییش بە عەلی حەسن مەجیدەوەش هەر فشە بوو، هەر لەوێ بۆ یەکەم جار گوێم لە (عەلی کیمیاوی) بوو، نازانم کێ بوو گوتی:

دەزانن کیمیاوی لەگەڵ ئەو عەلییە پەیدا بوو، بۆیە هەقە ناوی بنرێ عەلی کیمیاوی..

من لەوێ بیستم جا نازانم ئەو خۆی ئەو ناوەی داهێنا یان ئەویش لە کەسێکی دیکەی بیستبوو، دووریش نیە لە یەك کاتدا چەند کەسێك بێ ئاگا لە یەکتر ئەو نازناوەیان بۆ ئەو پیاوە هەڵبژاردبێت..

سەرەتا وام دەزانی ئێمە زۆر لە جاش و سەربازەوە دوورین، بەڵام کە گوێم لە قسەو باسان بوو ئەوجا تێگەیشتم تاهوو من لە کوێم..

= هەتا تەواو تاریك دانێت نابێت بە رێ بکەوین..

+ ئا ئا خۆ بە دووربین باشمان دەبینن..

= باشترە درەنگی شەو بە رێکەوین، لۆ بەرەبەیان بگەینە سەرێ ..

هەندی رەشماڵ بە پێوە مابوون، هێشتا بۆنی ئاوەدانیان لێدەهات، شەوەکەی سارد زۆر سارد بوو، کەچە لبادێکم دیتەوە لە خۆمم ئاڵاند، دەبێت نووستبم چوونکە خەونم دیت بەڵام هەر لەگەڵ بەخەبەر هاتنەوە هیچم لە بیر نەما، تۆپەکان دەڵێی کەمێك ماندووبوون، ناوە ناوە لوورەی تۆپێك دێت، سەرکەوە، ئەها تۆپەکان زیادیان کرد، زۆر نزیك لە تەنیشتمان لە بەردەمان بە عەردی دەکەون، ئەوتا لەگەڵ لوورەی تۆپ دەماودەم خۆمان بە عەردی دادەدەین، ساچمە گڤەی دێ، گیزەی دێ، راستی رەنگە کەس نەزانێ دەنگی ساچمە دەستنیشانبکات چ دەنگێکە، بە دەنگی چی دەچێت، دەنگی ساچمەیە و تەواو، ئەو شەو شەوی تیاچوونە، خێرێکی دیکەشم لە خۆم گرت، هات تۆپ هات، خۆ بە عەردی دادە، کەس سووندی لە سەرم نیە، سەد جار

پتریش خۆم بەعەردی دادایەو هەستایتمەوە، سەر کەوە، شەوێکە بایەکی فێنك فێنك، سەرکەوە سەرکەوە شەوێکە بایەکی سارد سارد ئەو بایە قەت لە بای هاوینی ناچێت، هێشتا بەیانی نەدابوو، یان دابووی و نەیدابوو، گەیشتینە ناو زستانی قەندیلیێ، بەفر بەفر، هەرچۆنێك بوو هەندێك وردە دارمان خڕکردەوە، ئاگرمان کردەوە، بە دەوری ئاگردا هەڵدەلەرزین، من پشتم تیشە بەردێك بوو تیژ، لمووزی بۆ ئاسمان بەرزکردبۆوە، پێشیشم ئاگر، ئاگرەکە بە بڵێسەکانی دەیویست لاسایی تیشە بەردەکە بکاتەوە..ئای بۆ چایەك! دنیا رووناك بۆوە.. گوێم لێبوو سەردەستە دەیگۆت:

نەدەبوو مام سالح بە جێ بێلم، کوو دەبوو، ئەدی چم بە برادەرانیێ سەرەوە بگۆتبا ؟!

خەریك بوو بڵێم:

ئەدی بۆچی ئومێدمان بەجێهێشت؟

نازانم بۆ ئەو پرسیارەم نەکرد، لەبەر خۆمەوە گۆتم باشە دەبێت چ جیاوازییەك لە نێوان ئەو دووانە هەبێت، ئەوەی من دەیبینم ئەویان گەنج بوو زۆر گەنج بوو، ئەمیان هەندێك چۆتە تەمەنەوە، هەر ئەو جیاوازیەم لە نێوان ئەو دووانە دەبینی.. ئێ، قسە لە قسە، قسە قسەی راکێشا، تێگەیشتم کە مام سالح کادیرە کادیرێکی گەورەشە، من تا ئەوکات نەمزانیبوو، بە چ بزانم جاری یەکەمم بوو ئەو پیاوە ببینم.. لە بیرمە لە بن لێوانەوە کە بە زەحمەت خۆشم گوێم لێبوو گوتم:

باش بوو، لەوێ نەمزانی کادیری دەنا دوور نەبوو، بەجێمبهێشتبای..

لەوەوە ئەو قسەیەم کرد، زۆر حەزم لە چارەی کادیر و بەرپرسان نەدەهات، ئەوەشم لە بیرە هەر زوو لەو قسەیەی خۆم، قسەی بن لێوان پەشیمانبوومەوە و لە دڵەوە گوتم:

نا هەڵەیە نابێت مرۆڤ وا بیر بکاتەوە، نا، بشمزانیبا نەدەبوو بەجێیبهێڵم..

دەیانگۆت:

ئێرە، لە دوندە هەرە بەرزەکانی قەندیلە..

ئێرە نێوان دوو دوندە، دوو دوندەکە لە کن ئێمەوە هێندە بەرز نین، بەڵام ئەگەرلە عەردییەوە لە خوار ئەو جێگەیەی دوو پێشمەرگەمان بەجێهێشت و دەرخواردی ئەنفالمان دان، بە چاوی خەیال تەماشای ئەو دوندانەت کردبان، دەتدیت سەریان لە ئاسمانێیە، ئاخر ئێمە لە ترسی ئەنفالیێ هێندە هەڵکشابووین نزیك ئاسمانیێ کەوتبوووینەوە..

لەوێ لەو نزیك ئاسمانە لە خۆوە کەوتمە بەراوردێکی نێوان هەردوو سەردەستە ئەو دوو سەردەستەیەی لە هەورازەی کونەکۆتر هەر یەکەو پێشمەرگەیەکیان بەجێهێشت، بە زۆر لا لە هەموو دیوێکەوە بەراوردم دەکردن، ماندووبووم، لە بیرم نیە گەیشتمە چ ئەنجامێك...

خەریکی شۆڕبوونەوە بووین بەو دیودا، ئەوجا وەرە لە ئاسمانێ بگەڕێوە سەر عەردی، دەبینم دەستەبەرەیك لە دەستی پێنج شەش کەسدا، ژنێکی جحێلیش بە دوای دەستەبەرەوە، تەماشام کرد چاوەکانی دوو گۆمی خوێن بوون، دیار بوو زۆر گریا بوو، دیار بوو بە قەد ئەو دڵۆپە خوێنانە دڵۆپە فرمێسکی باراندبوو کە لە پیاوی ناو دەستەبەرەکەوە رژابوونە سەر زەوی، ببینە ئەو دڵۆپە خوێن و فرمێسکانە ببینە کە دەڕژێنە سەر بەفر.. گوتیان:

ئەو بریندارە ناوی ئازاد هەورامییە ..

دیارە ژنکەش خێزانی بوو، هەستم کرد ئەو ناوە نائاشنا نیە، ئیدی ئێمە چوار پێنجێك دەستەبەرەکەمان لەوان وەرگرت و شۆڕبووینەوە، دەستم بە دەستەبەرەوە، بیریشم هەر لای ناوەکە ، ئازاد، ئازاد، هەورامی ، هەورامی! گەیشتمەوە هەولێر چوومەوە قۆناخی ناوەندی، مامۆستایەکمان ناوی وا بزانم هۆشەنگ بوو یەکی کەلەگەتی سۆر و سپی، ئێ! نازانم بە هۆی چیەوە

بوو لە ناو مامۆستایان بەس ئەو مامۆستایەم خۆشدەویست، لە دەرەوەی پۆل دوو سێ جارێك گوێم لێدەبوو: برایەکی ئەو مامۆستایە پێشمەرگەیە ناوی ئازاد هەورامییە..

ئیدی نازانم ئەو ئازاد هەورامییەی وا لە ناو ئەو دەستەبەرەیە و کەس نازانێت چەند گوللەی بەرکەوتووە، برای ئەو مامۆستاییە کە کاتی خۆی وانەی بە من گوتووە، یان ئازادێکی دیکەیە، نەمزانی.. لەو دیوی قەندیل لە شوێنێك ئیدی نە جاش نە سەرباز لە بەر ڕێزیان بۆ پاسدار نایگەنێ، دانیشتووین ئەو شوێنە دنیایەك پێشمەرگەی تێدایە، دوو پێشمەرگەکەی لەگەڵ ئێمە لە کونە کۆتر بەجێمابوون چوونەوە لای برادەرەکانی خۆیان، دیسانەوە ناوسێری، ناوسێریم بە دەستەوە بوو، گوێم لێبوو گوتیان پیاوی ناو دەستەبەرکە گیانی دا، نازانم بۆ زۆر خەمم لێی خوارد، رەنگە لە بەر ژنەکە بووبێت، بیرم کردەوە داخوا ئێستا ئەو ژنە چۆن لە سنگی خۆی دەدا و دەست لە قژی خۆی دەنێ، یان لەبەر مامۆستاکەم بووبێت، ئەو کاتەی هەواڵی مەرگی براکەی دەبیستێ، ئەگەر برای ئەو بێت، چۆن وانە دەڵێتەوە!...

برۆ، برۆ.. وا بزانم ئەوە جاری یەکەمە وا بەوردی تەماشای شەلینەکەی سەردەستە دەکەم، شەلینێکی جوان دەشەلی، ئەو پیاوە کەڵەگەتە چاو و برۆ رەش و پڕە، پێیەکی پڕ لە پلاتین بوو، وا بزانم شەڕی سێ دەوڵەتی کردبوو، شەڕی جەندرمەی ترکی کردبوو، ئەو کاتەی ئیمام خومەینی فەتوای بە کافربوونی دیموکراتی دا، ئەو پیاوە لە مەهابادێ شەڕێکی باشی کردبوو، لەگەڵ بەغداش ئەوە لەوەتەی هەیە لە شەڕێدایە، من لە شەلینەکەی ورد دەبوومەوە، ئیرەییم بە رۆیشتنەکەی دەبرد، چەند جارێ ویستم لاسایی شەلینەکەی بکەمەوە، نەمتوانی، رەنگە پاڵەوانێکی ناو رۆمانی ((خەوی پساوەی قەندیل)) * کە ئیمامەی پساوەی ناوە، خزمایەتیی لەگەڵ ئەو سەردەستەیەمان هەبێت..

دەڵێن ئەو چیای قەندیلە لە زۆر شتان دوو قەندیلە، ئەوەی من لە دوو قەندیلیی قەندیل دیتم، ئەو دیوەی کە لە ژێر تۆپەکانی ئەنفال بوو بە رۆژ گەرم گەرم، بەڵام دیوەکەی دی با پێیبڵێین دیوی نسێ بەو دەمەو نیوەڕۆیە کزەبایەکی دێ دەڵێی لە چلەی زستانەوە هەڵیکردووە، دیوی نسێ بەفر گرتوویەتی، ئەوانەی لە گەرمەی هاوینێ بەفریان نەدیتبولە سیمایان تاساوی دەبینرا، ئەوەتا بە سەر پردی بەفردا شەقاوی هاوینی دەهاوێژین، بن ئەو پردە جۆگەلەی ئاوە، ئاو چ ئاو کورم دەوێ بۆ ماوەی یەك خولەك دەستی لە ناو راگرێ، مەتارەکان لەوەتەی هەنە ئاوی وا تەزیویان بە خۆیانەوە نەدیتووە، ئەوەتا لە ناو بەفرێ تۆزێ دەکەین، بەفر لە بن هەتاوی هاوینی دەڵێی خوێیە ، دەڵێی چ ساردایەتی بەفری تێدا نیە، دۆڵایی وا هەیە کەس نازانێ بە بەفری چەند ساڵە پڕ بۆتەوە، لە بارەی کۆنیی بەفرەوە پرسیارم لە کۆچەریەك کرد، گۆتی:

= دەو قەندیلەی ئەگەر بگەڕێی یەکەم بەفر و دوا بەفر دەبینیەوە

+ تێناگەم چ دەڵێی

= بە کوردی قسە دەکەم نە بە عەرەبی نە بە فارسی، باشە چەند ساڵە بەفر دەبارێ؟

+ لەوەتەی هەور هەیە.

+ دەمخۆش، دە لەو کاتەوەی یەکەم بەفر کەوتۆتە سەر ئەو قەندیلە، پێش ئەوەی بتاوێتەوە بەفرێکی دیکەی بەسەردا باریوە، ئیدی بەفر لەسەر بەفر، ئەها تەماشای ئەو دۆڵاییە بکە بە خودای بەفری پێش هاتنی... ئەسحابەشی لێ مایە..

ناوی ئەسحابەیەکی گۆت، هەر لەوێ ناوەکەیم لە بیر کرد.. لە گەرمای بەردەکەی کونەکۆتر هێندەم گەرما هەڵمژیبوو، لە ساردی تێر نەدەبووم، هەندێك چوومە بن پردی بەفرەوە، رێك دەتگوت ناو بەفرگرە، ئاوێك خورەی دەکرد نەتدەتوانی گۆڵمێکی لێ بخۆیتەوە.. پێشمەرگەیەك بە دەنگی بەرز گۆتی:

قەندیلی ئەو دیو لە کوێ هی ئێرە لەکوێ! گوناهە بە هەردوو دیو بڵێین قەندیل، چیا دەبێت ئەوها بێت، دیوێکی هاوینی

دیوەکەی دی زستانە..

بڕۆ، بڕۆ قەندیل و قەندیل بڕۆ، لە بەفر دوور کەوتینەوە، دنیا گەرمە ئارەقە دەستی بە چۆڕانەوە کرد، کات نێوان نیوەڕۆ و عەسرە، گەیشتینە چەمێکی گەورە، بەڵام یەك بە گەورەیی خۆی ئاوی پێدا نەدەڕۆیشت، نا، لە لایەکی چەمەکەوە جۆگەلەیەکی باریك بە نازەوە ڕێی گرتبوو، لێرەو لەوێش گۆماوی گەورە و گچکە بایی خۆیان ئاویان لە جۆگەکە وەردەگرت و زیادەکەشیان بۆ گۆماوەکەی دوای خۆیان دەنارد، گۆماوی واش هەبوو دوور لە جۆگە، دەتگوت مانیان لە ئاوی جۆگە گرتبوو، وەریان نەدەگرت، لە چاویان دیار بوو چاوەڕێی چکبوونی خۆیان دەکرد.. لاماندا دەو چەم، من بێ ئەوەی بزانم پشووەکەمان کورتە درێژە، بەشی چ دەکات! چوومە سەر گۆمێك کە خۆی لە پەنایەك نابوو، جلەکانم شووشت و بەسەر درەختە کورتەبالاکاندا هەڵمخستن، تەماشام کرد، ئەو لەتە سابوونەی لە کۆڵە پشتەکەم بوو یالا بەشی دەستێکی باشی سەرم بکات، ئیدی سەرم بە سابوون شووشت، بۆ لەشیشم لم و قوڕەسووردم بەکار هێنا، چەپکە گیایەکی دەو چەمەکەش باشترین لیفکە، خۆ شووشتن بە لم و قوڕە سۆر ئەگەر لەگەڵی رابێی وەك ئەوە وایە بە شامپۆ خۆت بشۆی، دیتم چەند پێشمەرگەیەکی دیش وا خەریکن بە لم خۆیان دەشۆن، یەکیانم دیت سەریشی بە قوڕە سوورە دەشووشت.. ئێستا لەشم سووکە، پرچم خاوێن، خۆ لە پیسیدا نەمدەوێرا دەستی بۆ ببەم، جلەکانم کزر ببوونەوە، بەرێ کەوتین..

دەمەو ئێوارەیە، بە دیوی ئێمەدا قەندیل ئارامە، لە دیوی ئەو دیویش پێدەچێت هەر ئاخر زەمان بێت تۆپەکان ناوە ناوە دەنگیان دێ، لە دۆڵاییەك رەشماڵی خێڵان بە دیار کەوت، ئۆی چایە! من لە سەر زگی برسییەوە بەس بیرم لە چایە دەکردەوە، دەمگوت بەس بگەمە ئەو رەشماڵانە بە ژنەکە دەڵێم، پووری، دادە، بەس چایە و هیچی دی، تا گەیشتینێ دنیا لە سەر تاریکبوون بوو، نزیکەی پازدە رەشماڵێك دەبوون، دیاربوو هەشت نۆ دە پێشمەرگەیەکی دیش لەوێ بوون، وا بزانم دوو دوو دابەش بووین، من و کارزان کەوتینە رەشماڵێك پیاوێکی هەندێ بەتەمەن و ژنێکی جحێل و دوو منداڵی گچکەڵە، کارزان زۆری برسی بوو، بە خۆی نەوەستا:

+ بە خودای زۆرمان برسیە

= باشە، سەر چاو پەلە مەکەن ئێستا دەگات

ژنەکە هێند بە نەرمی وەڵامی دایەوە من لە جێی خۆم خەریك بوو بتاوێمەوە، بەڵام کارزان لە بەر برسێتی خەریك بوو جارێکی دیش داوای پەلەکردنی لێبکاتەوە، قونجرکەیەکم خەواندێ، ئۆندەی لە خۆی هەڵدا، لە شەوی پێشووەوە لەگەڵ ئەو کارزانە زۆر بووینەتە برادەر لە رێ هەر بە یەکەوە دەڕۆیشتین، خەڵکی هەولێر بوو، ئەوەی لە یەکتری نزیککردینەوە رۆمان بوو، قسە هاتە قسە، دیار بوو خوێنەرێکی باشی رۆمان بوو بە تایبەتی کاری رۆماننووسە میسرییەکانی زۆر خوێندبووەوە، ئیدی بە دەو رێوە باسی پاڵەوانی ئەو رۆمانانەمان دەکرد کە خوێندبوومانەوە، من زیاتر باسی سارتەر و ئەلبێر کامۆ و یەشار کەمال و مەکسیم گۆرکیم بۆی دەکرد، ئەویش زۆر لە نەجیب مەحفوز و ئیحسان عەبدوولقدووس و ئەوانە دەدوا، کارزان ناوە ناوە ناوی بەرپرسێکی بەسەر زاریدا دەهات و سەدو یەك جوونی پێدەدا، ئەو بەرپرسە ببووە مۆتەکەی کارزان و لێی نەدەبۆوە، چەندی هەوڵم لەگەڵی دەدا لە بیری بکات بەلاش بوو، پتر ناوی دەهێنا، مەسەلەکەش چ بوو! گوایە رۆژێك لە دەو بەستی شەرغە ئەو بەرپرسە خەریکی خاوێنکردنەوەی تفەنگەکەی دەبێت، گوللەیەك دەردەچێت، بۆ بە نێوچەوانی پێشمەرگەیك ناکەوێ و جێی ناکاتە ئەوجێ.. کارزان دەیگۆت: ئەوە قەیناکە لە دەستدەرچوون بوو، بەڵام دەزانی دوایی، ماڵی کوڕە ویستبوویان بە دووی رووداوەکەدا بچن، کەچی ئەو بەرپرسە بێ منەتی کردبوون،هەڕەشەی لێیان کردبوو، پێیانی گوتبوو: بەردێك لە سەر ئەو مەسەلەیە دانێن و باسی نەکەن!! زۆری برد یان زۆری نەبرد، هێندەمان زانی یەك قابلەمەی گەورە، هات، کەوتینە سەر ساوار

بە تەماتە، بتاندیتبا چۆن نانمان پێدا دەدا هێشتا پارووێك لە زاری بوو پارووێکی دی لە ڕێی زاری ، کارزان بە هەردوو دەست پاروی لە دەوی دەنا، ڕەنگە منیش وامکردبێت بەلاّم من ئەوم دەدیت، خەریکی دەستهەلّگرتن بووم ئەوجا سەلکە پیازم دیت، لەبەر خاتری پیاز چەند پارووێکی دیشم...ئێ، نۆرەی چایە، بە داخەوە چایەکانم نەژمارد، کتریەکی گەورە بوو، دیار بوو، ئاگردانەکە نزیك زاری ڕەشماڵ بوو، دەمدیت ژنە قوڕ بە سەرەکە ناوە ناوە ئاوی تێدەکردەوە، دیتم تۆچاشی تێکردەوە، ئەو چایەی لە بن ئەو ڕەشماڵە و بەو ئێوارە درەنگەی هاوینی قەندیلییە خواردمەوە لە هیچ جێگەیەك لە هیچ چایخانەیەکی هەولێر چای وا بە تامم نەخواردۆتەوە، گیان، ئەوجا نۆرەی جگەرەیە.. وام وێنا کرد ئەو ڕەشماڵانە بە لای کەمی ئەو ڕەشماڵەی وا من لێی میوانم پێشمەرگەی کەم بە سەرەوە بوو بێت، چونکە زۆر میواندۆستانە خزمەتیان دەکردین نە لە سیمای ژنە نە لە هی پیاوە هیچ بێزارییەکم نەخوێندەوە ، پیاوەکە زۆر حەزی لە قسە بوو، بەو با هەتا سبەینێ دانیشین و قسان بکەین، یان ڕاستتر بڵێم گوێ لە قسەکانی ئەو بگرین، ئاخر ئێمە لە سەر ئەو ماندووبوونە قسەیەکمان نەبوو بۆ گۆتن، هەشبا توانای کردنیمان نەبوو، خەوەنووتکەمان دەبردەوە.. ئەوجا نۆرەی خەوییە، خەو لەسەر ڕایەخ، خەو لەسەر بالیف، ڕەشماڵەکان لێکدی دوور نەبوون، هەر لە دەورو بەری ڕەشماڵی خێلان، جێیەك لەوێ یەك لەولاتر ئەویدی نزیك لەو، ئیدی چوومە سەر تەشکەبەرەی خۆم و بە تانیم بە خۆمدا دا، کارزان قەیاسێك لە من دوور بوو، خەریك بوو بنووم، بەردێکی گەورە سەرنجی ڕاکێشام کە چەند هەنگاوێ لێم دوور بوو، دوعام کرد خوایە دیوی ئەو بەردە جێگەی کەس نەبێت، جێگاکەم هەلّگرت چووم، باش بوو چۆل بوو، دڵم داکەوت، جێگام ڕاخست، ئۆخەیەش هەتاو بە ئاگام ناهێنێ بەردەکە سێبەرم لێدەکات، من کە بیرم لە چێشتە خەو دەکردەوە بە بێ ئەوەی بزانم چ وەختی سبەی بە ڕێدەکەوین، ئاگام لە ئێشکگریش نەبوو، بەلاّم دوعام کرد کە ناوی منیان لەبیر کردبێت، ڕەنگە چوونە پەنای ئەو بەردە بێجگە لە سێبەرەکەی بۆ چێشتە خەوێ، دوور نیە پەیوەندی بە قسەکەی باپیریشمەوە هەبووبێت، شەو تاریکە هێشتا مانگ هەلّنەهاتووە، ڕەنگە هەلّیش نەیەت، وا دەچمە خەوێ، دەبێت تۆڵەی ئەو هەموو شەو و ڕۆژە بێ خەوییە بکەمەوە، هەرچەندە دنیا ساردیش بوو بەلاّم ترسی دووپشك بەرمی نەدەدا ..

وەك خەون دێتەوە بیرم، لە سەر مەچەکم هەستم بە شتێکی گران کرد، بێ بیرکردنەوە زانیم دووپشکە، زراوم چوو، ئەحمەد عەرەب و دەرزیم بیرکەوتەوە، خۆ ئەویش لێرە نیە.. خۆم گرت لە ترسی ژانی دوایی هەستوخوستم لە خۆم بڕی، وەك ئەوەی هەر بەئاگا نەهاتبم، بیستبووم ئەگەر نەجوولێی با دووپشك بە سەر هەموو لەشتدا پیاسە بکات پێوەت نادا، بەلاّم کەمترین جوولە واتە ڕازیبوون بە پێوەدان، ئەو قسەیە چەند درۆیە چەند ڕاستە، نازانم، بەلاّم کورم دەوێ دووپشك بە لەشیەوە بێت و جوولەش نەکات، خۆ جارێدیش ئەو قسەیەم بیستبوو کەچی بە خۆم نەوەستام و پشتە دەستێکی توندم لە دووپشك دا و ئەویش کاری خۆی کرد، نا جارێدی نەمزانی دووپشکە، بە هەر حاڵ پێدەچێت ئەو جارە خۆ ڕاگرم.. ئای ئەوە چ دووپشکێکە! خۆ وا دەستم ڕادەوەشێنێ، چیە، دەیەوێ بە زۆر بمجوولێنێ تا ڕەوایی پێوەدان بەدەستبێنێ! بانگمی کرد! ئای دووپشك قسەش دەکات! وەك خەونی ناو خەونیش لە بیرمە دەنگێکی ژنانە بانگمی دەکرد بەلاّم بە ناوێك ناوی من نەبوو، گوتم ڕەنگە نادیە بێت بانگم بکات بۆ ئێشکگری، بۆ نا ناوی منیان لە دوای ناوی وی داناوە، بەلاّم بۆچی بە ناوێکی دی بانگم دەکات، ئەو ناوەی هەر ئەوکات لە بیرم چۆوە، ڕاستتر تێنەگەیشتم چ ناوێکی گۆت، خەریکی چاو هەلّگلۆفتن بووم، دەمویست هەستمەوە، ئای، ئەوە چ دەکات! هاتە بن بە تانیەکەوە، ئەو ژنە کێیە؟! تاریکە دەموچاوی دیار نیە، چاوم هەندێکی دی هەلّگلۆفت، بزانم خەون نیە، هەبێت نەبێت من خەون دەبینم، لە تەنیشتم ڕاکشا، خوایە ئەوە چیە!! دەمویست شادە و ئیمان بێنم، گوتم ڕەنگە ئیزارئیل یان جندۆکە، یان هەر شتێکی دیکەی ئاسمانی بێت، بە نەرمی گۆتی:

ئۆی خەوت چەند گرانە، هەر بە خەبەر نەهاتی!

ئەو رستەیە دڵنیای کردمەوە کە خەون نابینم، تێگەیشتم کە بەو نیوە شەوە دیاریی خودا بۆم هاتۆتە بن ئەو بەردە، ئیدی منیش ناوی خوام لێنا، ژنێکی کەڵەگەت بوو، بەوە دەزانم کە لە تەنیشتم راکشا بوو، پەنجەی پێی لە پەنجەی پێم دەخشاند و و لێویشی لە سەر لێوم بوو، هەرچی چێژی خوا لە جەستەی ژن شاردوویەتیەوە، من لەو ژنەم چەشت، نەرمتر لە جاری پێشوو، نەرمتر لە خۆی گۆتی:

ئەها، هاتم درۆم، نەکرد..

هیچ قسەم نەکرد، قسەی چ بکەم چی تێنەگەیشتم، درۆنەکردنی چی، لە کاتی هەستانەوە دەستم لە خەناوکەکەی گیر بوو، رەنگە ویستبێتم جارێ نەڕوات، لە بیرم نیە چۆن بوو، خەناوکە پساوە، لەو تاریکیە بە بێ قسە هەردووکمان بە دوای مۆری، دەستمان لە عەردی دەگێڕا ماوەیەکی باش خەریکی مۆری خڕکردنەوە بووین..

ژنە رۆیشت، من سەر دێنم و دەبەم تێناگەم، هێشتا هەر وام دەزانی خەونە، ئاخر خەونی لەو بابەتم دیوە، خەونێك کە هەتا چەند رۆژیش هەر وام زانیوە راستییە، دەمویست ئەو ناوە بیر خۆم بێنمەوە کە منی پێ بانگ کرد بە بیرم نەدەهاتەوە، بێگومان هەرچی بکەم بە بیرم نایەتەوە، چونکە تێنەگەیشتم چ ناوێکی لە زار دەرچوو، دەمگوت هەبێت نەبێت بۆ کن کەسێکی دی هاتووە، بەلاّم لە جێگا هەڵەی کردووە، دەمگوت رەنگە ئەو کەسە ژوانی بن ئەو بەردەی دابێتێ بەلاّم کە بینویەتی من لێرەم ،گەڕاوەتەوە و فریاش نەکەوتبێت جێژوانێکی دی بۆ دیاری بکات، ئیدی بە زۆر لادا لێکم دایەوە نەگەیشتمە هیچ ، یان پێویستم نەبوو بگەمە شتێك، ئەو شتەی لە ناو ئەو چیاو چۆلە لە خەونێش نەیدەگەیشتمێ، وا بە ئاسانی گەیشتمێ، ئیدی ئەوانیدی گرفتی من نین، خەوم لێنەدەکەوت، دەمگوت ناکا ئەو جارەش بێتەوە، بەردی بەخێر، کەوتە ناو هەتاویشەوە من هەر بە ئاگام و چاوەڕێی ئەو ژنەم کە ئەو شەو ئەگەر بە هەڵەش بێت منی خەنی کرد، لە کاتی هەستانەوەم سێ دنکە مۆری گەورە کە هەریەکەیان بە قەت چاوێك تۆ بڵێ کەلا شووشەیەك دەبوون، هاتنە ناو چاومەوە، چاوم گێرا بە دوای مۆری دی بەلاّم لەو سێیە پترم نەدیتەوە، مۆریەکان رێك وەك خاڵخاڵۆکە حەفت خاڵیان تێدا بوو، خاڵی رەش، هەر رێك لە خاڵخاڵچۆکە دەچوون، بەلاّم گەورەتر، گوتم، ئەگەر بمەوێ، دەتوانم لە رێی ئەو مۆریانەوە ئەو ژنەی ئەو شەو ببینمەوە، ئەو ژنەی لە رێی هەڵەوە ئەو شەو خۆشیی ژنی بە من بەخشی، دەشمگۆت تۆ بڵێی چەند خەناوکەیەکی لەو خەناوکەیە هەبێت، هەریەکەی بە ملی ژنێکەوە، نا باوەڕ ناکەم، بەلاّم چۆن بە ناو رەشمالاّن بگەڕێم و سەیری ملی ژنان بکەم، حەزم دەکرد ئەو ژنە ببینمەوە، ئاخر لەگەڵ ژنێك جووتبی و نەشتدیتبێ و نەشی بینی سەیرە، ئەدی سەیر نیە! نازانم، هێندە دەزانم زۆر تامەزرۆی بینینی ئەو ژنەم، ئەگەر نەیبینم رەنگە.. نازانم چی دەبێت.. ئێستا وا لەگەڵ کارزان لە بەر زاری رەشماڵێ، رەشماڵی خانە خوێ، راوەستاوین، بەردەکەشم لێ دیارە، ئەو بەردەی لە هەرچی بەردی چیا هەیە جیایە، بەردەکانی دی جگە لە گەرما و سەرما، جگە لە ترس و ورێنە، بەردەکانی دی جگە لە عارەقە و خوێن، جگە لە تینوێتی و برسێتی، جگە لە تەقە و زرمە جگە لە کۆی نەگبەتیەکانی دنیا چیدیان بە من نەبەخشیوە، بەلاّم ئەو بەردە چێژێکی دامێ کە بەلای منەوە هیچ چێژێکی دنیا و قیامەت ناگاتە ئەو چێژە، ئەو بەردە ژنێکی دامێ هەر چەندە زۆر کەم لە باوەشم مایەوە، بەلاّم ماندوێتی تەمەنێکی لە سیما و رۆحم تەکاند، ژنێك بە هەڵە هات بەلاّم بە راستی بوو.. ئەو بەردەی وا تەماشای دەکەم جیایە لە هەموو بەردەکانی دی، بەردەکان هەموویان رەقن، بەلاّم ئەو بەردە نەرم نەرم، وەك لە شی ژن نەرم..

لە هەستان بووین چاوم کەوتە سەر ژنێکی کەلەگەت زۆر کەلەگەت، جوان زۆر جوان، سۆر و سپی، روومەتەکانی دەتگوت سێوی بەروارین، چاو و برۆ رەش، پیرێژن گۆتەنی دەتگوت ژێر پیاڵەن، لە دڵی خۆم گۆتم ، ژنەکەی شەوێ نەبێ، هەر بە خۆم جرتێکم لە خۆم هەڵکێشا و گوتم لە رێی هەڵەوەش ئەو ژنە نایەتە باوەشی تۆ هەی گەمژە..خودایە ئەو ژنە! ئای ئەوە بۆ کوێ

چوو! ئای ئای، خودایە هەو نەبێت! کوڕە ئەوە لە کن ئەو بەردە لە دووی چ دەگەڕێ! مۆریەکان! کچێ ئەگەر لە دووی سێ مۆریەکە دەگەڕێی ئەوەتا لە گیرفانی منن، وەرە بە داوای لێبووردنەوە، داوای لێبووردن لەوەی ئەو شەو بە هەڵە روویدا بتدەمەوە، هەستێکی وام لا دروست بوو کە من گوناهێکم بەرانبەر ئەو ژنە کردووە، یان دەمگوت بەس لە رێی هەڵەوە ئەو ژنە ئەگەر هاتبێتە باوەشم دەنا ئەستەمە دەستیشی بە دەستم بکەوێت.. تەواوێك لە دەوری بەردەکە گەڕا، ژنی خانە خوێکە بانگی کرد:

= ... لە دووی چ دەگەڕێی؟

ناوێکی گۆت، هەر لەوێ سووندم خوارد ئەو ناوە بە نهێنی لای من بمێنێتەوە، تا ئێستاش هەر نهێنییە..

+ کچێ چوزانم لە دووی خۆم دەگەڕێم

بە پێکەنینێکی وا ئەوەی گۆت کەس شکی بۆ هیچ شتێك نەدەچوو..

ئەگەر دەڵێم وەرە ئەوەی تۆ لە دووی دەگەڕێی وا لە گیرفانی منە نابێت.. هێشتا باوەڕی تەواوم نەهێناوە کە ئەو ژنەی وا لە کن ئەو بەردە چاو لە عەرد دەگێڕێ ئەو ژنە بێت کە ئەو شەو هاتە باوەشی من.. هێشتا هەر لە پێش زاری رەشماڵێ راوەستاوین و من خۆم بە پێلا و تاخمی پشتێ گنخاندووە، دیتم ژنە بەرە و رەشماڵ هات، منیش بە دزییەوە سەیری سینگیم کرد، خودایە چم دیت، خەناوکەکەی لەو مۆرییە بوو کە سێ دانەیان وا لای منن، کەدڵنیا بووم هەوە جوانتر تەماشام کرد، بەڵام ئەو زۆر بە ئاسایی تەماشای دەکردین، لەوەوە تەواو دڵنیا بوومەوە کە شەو بە هەڵە هاتە بن ئەو بەردە، ئیدی نەمدەزانی چۆن چۆنی مۆریەکانی بدەمەوە، سەرم هێناو سەر م برد، چ رێگەیەکی وام نەدیتەوە کە پێیدا مۆریەکانی بۆ بنێرمەوە، گۆتم دەچم لە کن بەردەکەیان دادەنێمەوە، بیرم کردەوە رەنگە ئەو ژنە جارێکی دی نەچێتەوە کن بەردەکە، لە رۆیشتنێ بووین، ژنەش دیار بوو بۆ ئەو رەشماڵە دەچۆوە کە پێدەچوو ماڵی خۆیان بێت، رێ ئێمەش بە کن ماڵی ئەواندا بوو، کە گەیشتمە نزیك رەشماڵی جوانترین ژنی خێڵێ، دوور لە چاوان هەر سێ مۆریەکەم فرێدایە پێش رەشماڵێ، ئیدی هەڵیگرتەوە، هەڵینەگرتەوە، نازانم.. هێشتا هەر لە نزیك رەشماڵی خەناوکە پساوە بووین، لە رادیۆیەکەوە گۆرانیی (لە ناو رەشماڵی خێلان) بەرز بۆوە، ئەو گۆرانیە کو منی تاواندەوە، ئێستاش کە گوێم لەو گۆرانییە دەبێت بێ گوێدانە کات خۆم دەگەیەنمەوە بن بەردە نەرمەکە...

تا لەو بەرزاییەش ئاودیوبووین کە رەشماڵەکانی بۆ یەکجاری لە چاوم ئاوا کرد هەر ئاوڕم دەدایەوە، چەندی پتر دووردەدەکەوتینەوە هێندە بۆنی ژنی بن بەردەکە پتر دەڕژایە گیانمەوە..

ئێستا نیوەڕۆیە، لە دەو چەمێکین، ئەو بەر و ئەمبەر چەند رەشماڵێك دوور دیارن، لەو بەر چەمێ رێگەیکی بەرین دەگاتە سەر چەمێ، جێ تایەی ماشێینی بە سەرەوە دیارە، حەزم لە ناو رەشماڵانە، نازانم بۆ نەچووین، من هەر هێندەم لە بیرە گیسکێکی قەڵەوی گەورەیان کوشتەوە، خوێیان لە کوێ پەیدا کرد، ئەوانە نازانم، ئەوەی دێتەوە بیرم، چەند کۆلکە دارێك ببوونە پشکۆ، شیشکەی تفەنگمان دەرهێنا و بخۆ تکە بخۆ.. ئەوەشم لە بیرە هەر لەدەو چەمەکە لە سەر ئەو رێیەی کە رێی ماشێن بوو، کەپرێکی گچکە دیار بوو، گوێم لێبوو گوتیان:

دوکانە،بیبسی هەیە..

لە دڵی خۆم گۆتم: ئەوجا بە من چی!

من بیرم لە بیبسی و بەرکی خۆم دەکردەوە، سەردەستە گۆتی:

ببسیشتان لۆ دەکرم..

لە خۆشیدا باوەڕم نەدەکرد، ئاخر لە بیرم نیە ببسیم خواردبێتەوە، ئەوجا لە دووی گۆشتیش..

بیست ببسیان هێنا، کردی بیست دینار، بۆ ئەوکات گەڵێك زۆر بوو، وا بزانم سەردەستە بیزانیبا وا گرانە نەیدەکڕی، ببسیم تەواو نەکردبوو، ژمارەی (بیست) سەر و دڵمی گرت، ئەگەر بیست و یەك با ئاسایی دەبوو، بەڵام ئەو یەکە لە کوێیە؟ نازانم ئەوانی دی بەڵام من بزربوونی ئومێد نەیهێشت تام لە ببسیەکەم بکەم.. ئای ئێستا پێش داگیرسانی ئەو جگەرەیە چایەکم فڕکردبا.. لە ناو قسان گوێم لە وشەی (ناوزەنگ) بوو ئەو ناوەم زۆر بیستبوو، بەڵام نەمدەزانی کەوتۆتە کوێ ی ئەو شوێنەی وا لێیەوە باسی ناوزەنگ دەکرێ، گوێم لێبوو:

= وا بزانم هەتا ناوزەنگ نابێت گیر بین، هەر ئەوێش نەگیرابێت

+ نا ئەوێ ناگیرێت..

سەیر بوو، بۆنی ئەو ژنە بەرینەدەدام، وەك چۆن بۆنی کورتان گرتبوومی بۆنی ژنەکەش ئەوها، من ئێستا لە ناو بۆنێ هەناسە دەدەم، ئەو بۆنەی لەو ژنە دەهات ڕێك بۆنی ئەو کچە بوو کە هەر جارێك دەهاتە یانەی کۆلیژەوە هەرچی کوڕ هەیە بە بۆنی وی مەست دەبوون، نازانم چ بۆنێکی لە خۆی دەدا، کچەکان چەندی هەوڵیان لەگەڵ دەدا ئەو بۆنەیان پێ بناسێنێ کەڵکی نەبوو، بە کەسی نەدەگوت، من ئەو بۆنەی ئەو شەوە لە پەنای بەردەکە لە سینگ و مەمکی ژنە ڕەشماڵنشینەکە تێکەڵی گیانم بوو، ڕێك بۆنی کچەکەی کۆلیژ بوو، ئەو بۆنە نەبا هەرگیز بۆنی کورتانم لێ نەدەبۆوە.. لە ڕێیێ یەکە یەکە سەیری چاوی پێشمەرگەکانم دەکرد، دەمویست بیبینمەوە ئەو پیاوە ببینمەوە کە ژوانی لەگەڵ ژنەکە بەستبوو، کەچی جێژوان هەڵەیەکی تێکەوت، تەماشای دوڕ چاویانم دەکرد، لە دووی بێ خەویی دەگەڕام، بزانم کێ ئەو شەو خەو نەچۆتە چاوی، ئاخر دڵنیام کەسێك ژوانی لەگەڵ ژنێکی وا هەبێت، ئەستەمە خەو بچێتە چاوییەوە، من ژوانی وام هەبێت، ئامادەم بە حەفتە و دوو حەفتە چاو لێك نەنێم.. نەمدەدیتەوە ئەو پیاوەم نەدەدیتەوە، هەندێك جار دەهاتە سەرم بە دەنگی بەرز هاوار بکەم:

ئەرێ ئەو شەو کێ ژوانی لەگەڵ جوانترین کچی ناو ڕەشماڵ بە ستبوو؟..

پەشیمان دەبوومەوە، دەمگوت ڕەنگە ئەو پیاوەی من لە دووی دەگەڕێم لە ناو دەستەکەی دی بێت، ئاخر بێجگە لە ئێمە دەستەیەکی دیکەش ئەو شەوە لە ڕەشماڵ بوون.. ناوە ناوە هەستم بە پەستییەکی زۆر دەکرد، ڕقم لە خۆم دەبۆوە، وام دەزانی ئیشێکی زۆر قۆڕم کردووە، ئەدی لەوە قۆڕتر؟ بە خۆمم دەگوت، چ شەرمەزارییەکە ژنێك بۆ ژوانی پیاوێکی دی هاتبێت، تاریکی شەو بە هەڵەی ببا و بیهێنێتە باوەشی تۆ، بێ دەنگیی تۆ لە خشتەی ببا و هەر وا بزانێ دۆستەکەی خۆیەتی، بۆت رووتبێتەوە و تۆش وەك ئەوەی بە تایبەت بۆتۆ خۆی رووتکردبێتەوە ئیش خۆتی لەگەڵ بکەیت، شەرمەزاری لەوە پتر! دەمگوت دەبوو پێی بڵێم:

من ئەو پیاوە نیم کە ژوانت لەگەڵی بەستووە، بەڵام ئەگەر لەگەڵ منیش دەخەویت، ئەوە لێرەوە هەتا قیامەت مەمنوونتم، ئەگەر ڕازی با شتێکی دی بوو.. جار جارەش پێکەنینم بە لێکدانەوەی خۆم دەهات، دەمگوت:

باشە خۆ هەتا خەناوکەکەش پساوە، هەتا چەند مۆریەکیشمان دیتەوە، هەتا هەستاو لەو شەوەشدا ون بوو، من هەر تاسا بووم، هەر وام دەزانی خەونە، من کە لە بارێکی وا بم، چۆن دەمتوانی ئەو قسانەی پێ بڵێم..

خەوم دێ، بێ خەوی منی کوشت، ئەوە چەند شەو و ڕۆژە نەخەوتووم، مەگەر لێرە و لەوێ گورگە خەوێکم کردبێ، شەوی چووی لە ناو ڕەشماڵی خێڵان دەمویست باش بخەوم ئەویش کیژە کوردی چاو جوان.. لە بیرمە بە توورەییەوە بە خۆم گوت:

ئەوە چ دەڵێی! خوا بکەم هەموو شەوێك خەناوکە لە ملێکی وا دێ، ئامادەم بۆ هەتایە چاو نەنێمە خەو، خەو چیە! ئیدی دۆڵا و دۆڵ شاخە و شاخ دەڕۆیشتین، تا ئەوسەری دنیا لە ڕەشماڵی خێڵان دوورکەوتبووینەوە کەچی من هەر لە بن بەردەکە لە

دووی مۆری دەگەڕام.. ئامۆژگارییەکەی باپیرمم بیرکەوتەوە ئەو ئامۆژگارییەی بۆمن بۆماوەیی بوو، گوتم تۆ بڵێی باپیرشم خێری وای لە بن بەردان نەدیتبێ!..

لە نێوان ئێرەو ناوزەنگ زۆر چیرۆکی دی هەیە، چیرۆکی چەکوچ و سەری سادر، چیرۆکی دۆڵە کۆگە و ئەو دۆڵەی دەکەوتە پشتی وی، لەو نێوانە زۆر چیاو دۆڵی دیکەی پڕ چیرۆك هەن کە بە حەفتە و مانگ لە گێڕانەوەیان نابمەوە، بەلاّم ئێستا هەرچی زووە، هەر بە فرین، هەڵدەفڕم و خۆم دەگەیەنمە ناوزەنگ بۆ ئەوەی بزانم هەواڵی ئومێد چیە، بزانم شتێك لە چیرۆکی گرتن و کوشتنەکەی نابیستم، ئەوەتا لە ناوزەنگ، لە پایزی ناوزەنگ پشتم بە بەردێك داوە و پێم خستۆتە ناو ئەو جۆگەلەیەی کە بە نازی پایزانە خوڕەی دێ، لەگەڵ جۆگە یان رەنگە پێچەوانەی وی رۆیشتبم، هەندێك جار کە خەیاڵ دەڕوا ئاو بگەڕێتەوە ئەو ناگەڕێتەوە، من ئەوها رۆیشتبووم.. دەنگێك، یان هاوارێك گێڕامییەوە، سەرەتا وام زانی خەونە:

ئومێد، ئومێد، ئومێد هاتەوە..

یەکسەرئەو بیبسیەم بیرکەوتەوە کە تامم لێی نەکرد...

چۆنیەتی رزگاربوونی ئومێدیش رەنگە لە چیرۆکێکی دیکە خۆی بگێڕێتەوە...

لە بیرمە هەر لە دەو جۆگەلە پایزییەکە شیعرێکی مەیلەو خەناوکەییم نووسی، ناویشم نا سێ دنکە مۆری، بەلاّم ئێستا لەو خەناوکە شیعرییە هەر هێندەی سێ مۆرییم لە یاد ماوە:

خودایە! ئەگەر لە بیرت ماوم و نوێژت لێم دەوێ
ئەو بەردەم نیشاندەوە کە لە تاریکیدا کردتە ماڵی پیاوێکی عاشق و
ژنێکی لەو عاشقتریش نازانم تۆ ناردت یان بە هەڵە رێی کەوتە ئەوێ
خودایە، نوێژت لێم بوێ !

* (خەوی پساوەی قەندیل) رۆمانێکە ئامادەی چاپە